

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50 >
Helyben na. noz. aordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 14.

A kath. autonómia választókhöz.

Lapunk élén közöttük már olvasóinkkal a három nagyváradai plebánia hivatal meghívóját, melyben felszólítatnak a róm. kath. vallású 24 éves és korosabb férfiak, hogy választási célból gyűljenek össze.

Az egybegyűlés ideje mind három plebánián **f. hó 20-a**, az az *vasárnap d. e. 11 óra*, mely időben minden választó, illetékes plebániájához tartozó róm. kath. elemi fiu iskolában fog összejönni.

A Felső által 1869. év októb. 25-én 20.340 sz. a. jóváhagyott szabályzat 18 §-a szerint:

„Választó minden 24 éves, ker. kath. férfit, aki nem áll valami bűnvádi kereset, illetőleg fenyíték alatt, vagy nem elmebeteg.”
ugyan e § szerint:

„Választható minden választó, ha életének 30-ik évét betöltötte és írni olvasni tud.”

1. A gyűlés tárgya lesz a választási szabályok felolvasása.

2. A plebániái hívek közül a választási összeírás teljesítésére és utóbb a választás vezetésére kiküldendő öt tagu bizottság megválasztása.

A dolog fontosságára való tekintettel ismét felhívjuk a t. cz. választókat, minél tömegesebb megjelenésre.

URNAP.

A kereszténység diadalünnepét tartja. Mikor a természetnek minden zuga, erdő, mező, rét, liget utólérhetetlen pompában ragyog, virágokkal ékeskedik, dalos madársereg dicsőíti fáradhatatlan ajkával a Teremtőt, szegény s gazdag, ifju, öreg egészséges és beteg, ki a szabadba vágyakozik — — kilép az egyház és templomok boltíve alól, ezerennyi néptől kísérve fényes processzióban hordozza körül a magát éretlünk feláldozó és a kenyér-színében hozzánk leereszkedő és elrejtő Istenembert, hogy megvallja őszinte hitét az egész világ előtt, hogy nyíltan lerója háláját azért a végtelen sok jóért, amit az oltárainkon jelenlevő Isten fiának, az ő kinszenvedésének, tanításának és kegyelmeinek köszönhet.

A katolikus egyháznak ez a nagy ünnepe, fogadalmi ünnepe a mi uralkodó családunknak. Századok óta hagyományos hűséggel, buzgósággal és rendkívüli fényvel üli meg ez ünnepet a mi jó királyunk s az ő egész családja, az ő egész országa.

Az udvari, politikai és katonai világ legfőbb méltóságai veszik őt körül, hogy vele együtt ők is hálát adjanak a királyok királyának, kitől minden hatalom származik, ki fenntartja az ő hatalmukat s kinek ők is számot adnak egykor, hogyan kezelték a népek érdekében reájuk bízott hatalmat. Itt e földön minden alkotmányosság mellett is nagyon sok dolgot nem vonják felelősségre a hatalom

kezelőit, — a nagy számadáson minden legkisebbet számon kérnek tőlük.

Részt vesznek az úrnapi körmenetben a népek ezrei és ezrei, hogy hálát mondjanak azért az igazi alkotmányért, mit a kereszténység adott a népeknek, mert neki köszönhetik a valódi szabadság, egyenlőség és testvériség nagy ajándékát.

A gazdagok és hatalmasak mellett megjelentek ott a szegények és árvák, a szenvedések és nélkülözések között élők, akiket az Istenember példája és tanítása megtanított türelemmel szenvedni és bizalommal várni, kiknek nehéz sorsát jelentékenyen megjavítja a Krisztus által hirdetett s a követői által gyakorolt felebaráti szeretet.

Az iparosok régebben, a czéhek idejében zászlaik alatt jelentek meg, — ma is eljönnek csaknem mindnyájan, hogy megköszönjék a názárethi ácsfiúnak, hogy megszüntette a munkának átok-jellegét, példájával megszentelte, megnemesítette ezt s a lenézett, megvetett foglalkozást tiszteltté és becsültté tette.

Magyarországon a kath. egyháznak nincs éppen nagy oka arra, hogy győzelmi ünnepet tartson, — annál több van arra, hogy hitéről nyílt vallomást tegyen és kérje a diadallal körülhordozott szentségben jelenlevő alapítóját, hogy adja meg a katolikusok összetartását és segítse diadalra azoknak igaz ügyét.

A „TISZÁNTÚL” TARCZAJA.

Idyll, mely nem végződik házassággal.

Írta: Mendelényi Béla.

A falsi jegyzőlak vendégszobájában, a körülmetezett dunya tornyok között két férfit nyújtózkodott.

Kidagadt szemeik, szélnek eresztett hajfürtjeik és vadalma izü ábrázatuk viharos előzményekről tanuskodnak.

Potyá Gerzson, a házigazda az egyik. Ez meglehetősen zavarral bámult a másik ágyban ülő alakra.

Voltak ugyan homályos sejtelmek, hogy előtte való nap érkezett a faluba egy idegen, a ki a megürült tanítói állás iránt határozott hajlandósággal viselkedett; de a kivel baráti poharozásba is elegyedett; de az összefüggés, a lényeges és elfogadható magyarázat teljesen hiányzott kóválygó fejéből.

Hiszen azt sem tudta volna megmondani, hogy mikor, kinek a közreműködése mellett, minő viszonyok között és mily állapotban került, abba az ágyba, a hol most fekszik.

Annál kevésbé tudhatta, hogy vis-á-vis-ja, az a tuskés szakállal kivert ábrázatu férfit Szomjas János (de idén) a ki tegnap minden előzetes bejelentés nélkül felbukkant Kopaszfalva láthatárán, és hivatva van az itteni társadalmi életben szerepet játszani. (ad vocem!)

No de kisegítő zavarából a másik.

— Szervusz Gerzsonkám ordított rá, van valami pálinkád itt kéznél?

— Van szólt ijedten Potya.

— Ide vele!

Miközben letárgyaltak vagy 5—5 pohárral Potyának lassanként eszébe jutottak az előzmények.

Szomjas megnyálazta tenyerét és hátra simította szemébe lógó üstökét, ellenben két felé tuskés bajuszát.

— Te, — szólt a hasonlóképen cselekedni akaró Potyához, — valamit, kérnék tőled.

— No?

— Egy pár cipőt — míg a ruhám megérkezik.

Czipőm nincs, de csizmát adhatok.

— Megteszi az is. Meg egy nadrágot és kabátot mellényestől. Kalap, azt hiszem, akad.

Ott a szekrény, keresd össze.

Kopogtak Gabajos dugta be a fejét és egy jót krárogott.

— Tisztelteti a bíró uram a nótárius urat meg az új rektramot, gyűjjenek már, mert az oskolaszék nem győzi a várást.

— Mondja meg az oskolaszéknek, jövnünk! szólt ünnepélyesen Szomjas, ki már be is fejezte öltözékét.

Nem tudom hangjában, vagy ruházatában, avagy kézmozdulatában volt-e valami impozáns, de tény, hogy Gabajes igent hebegve, ijedten elkotródott.

Hiszen, a mi az öltözéket illeti az mi kívánni valót sem hagyott maga után.

Egy még a jegyző testes apjára szabott szalonkabát, koczkás mellény, világos sárga zsávolynadrág, vadászeszímák, kőcsöngkalap s mindehhez maga Szomjas — nem hétköznapi való látványosságott nyújtottak.

S tény az, hogy a mint végig ballagtak Kopaszfalván, a serdületlenebb ifjuság visitva utánuk futott.

Mikor beléptek a község házába, néma bámulattal fogadták az új embert. Szomjas ünnepélyesen bemutatkozott eképen:

— Tisztelt oskolaszék.

— Kedves barátom, Potya Gerzson jegyző ur, felkért arra, hogy foglaljam el az itt megürült tanítói állást; foglaljam el mint olyan, a ki teljesen járatos vagyok a népoktatásban, s aki — véleménye szerint — megfelelő ember is vagyok e téren, és én részemről hajlandó vagyok meghívásuknak eleget tenni, bár oklevelem nincs kéznél, de legközelebb elhozom a szomszédos mezővárosból, számítva addig is bizalmunkra, névszerint, Szomjas János okleveles néptanító!

Az oskolaszék arcán őszinte bámulat tükröződött, mikor a székfoglaló így véget ért; ennyit nem vártak volna egy embertől.

— Tudomásul vesszük szólt ünnepélyesen Pöce, mert oskolaszék vagyunk, és egy szóm és mondásom, minekutána, minekutána — — — szoló itt elakadt.

— Ha elvádulta, hát maragyon is rajta a tisztőség, krárogó Habajes, az örökkön rekedt bakter.

A szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok

szövegét átvizsgáló bizottsága az országgyűlés két házának Szilágyi D. képv. elnök elnökletével ma ülést tartott, a melyen megvizsgálván az egyetem számára szükséges építkezésekről és telekvásárlásokról, továbbá az állami hivataloknál alkalmazott dijakok szolgálati és anyagi viszonyainak javításáról szóló törvényjavaslatok végleges szövegezését, azt a két Ház határozatával mindenben meg egyezőnek találta, minek folytán mindkét törvényjavaslatot szentesítés alá terjesztetett.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 16.

A képviselőház mai ülése fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Nyegre László, és Rakovszky.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső, Fejérváry.

A múlt ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Felolvasták ezután az indítvány és interpellációs könyveket.

Interpellációt jelentettek be:

Olay Lajos a fővárosi választók névjegyzéke tárgyában és

Dr. Komlóssy Ferenc: a Morva folyó szabályozása tárgyában.

Következik a napirend:

a honvéd nevelő és képző intézetekről szóló törvényjavaslat

tárgyalásának folytatása.

Rakovszky István jegyző: Pichler Győző. (Nincs itt.)

Barabás Béla: A tiszta pohár vizet, melyet a nemzetnek akartak nyújtani, megmérgezte a kormány, s már ez is okul szolgál neki, hogy a törvényjavaslatot ne fogadják el. (Helyeslés balról.) De így áll minden törvényjavaslatnál a dolog. A közvélemény óhajt egyes dolgokat, azt el is fogadja a kormány, de miként viszi keresztül. A kormány a jelen esetben sem szolgált rá az üdvözlésükre. A jelen törvényjavaslat esatornát képez, a közös hadsereg tisztikarának kiegészítésére. Ha a nemzet elismerésére rá akar szolgálni a miniszter, adja

be a törvényjavaslatot az önálló magyar hadsereg létesítése iránt s akkor látja majd meg, hogy milyen lelkesedéssel fogadják. A közös hadseregnek átka ez, hogy utjában áll a magyarosodásnak, a magyar szellemnek. Nem a katonákat gyűlöli a közös hadseregben, hanem a rendszert. Ez a rendszer arra való, hogy a magyar ifjak szívéből kifacsarják a magyar szellemet. Aki márczius 15-éről mer beszélni, vagy el mer menni a vértanuk szobrához, az rebellis, azt üldözik, olyan esetben pedig az ember a háboruban csak katona lesz, de nem bir. A miniszter sokat tehetne az iránt, hogy a közös hadseregnek magyar része s a honvédség magyar legyen. El merné-e mondani a miniszter ur, hogy a honvédség mai szervezetében önálló magyar hadsereg? A honvédséget a magyar nemzet hadseregévé az avatná fel, ha a közös hadsereg szellemétől teljesen elkülönítették; mert a közös hadsereg ellensége mindannak, a mi magyar. Addig ő nem bizik a honvédségben, a míg ez meg nem történik. A honvédelmi minisztertől elvárja, hogy védelmezője lesz a magyar szabadságnak s honvédség tejes kifejlesztésének. A honvédség most csak elvben és csak a papíron s a mienk, de szellemben nem. Tart tőle, hogy a nemzet drága pénzét újra kiszivattyúzzák a nemzet érdekei mellőzésével s attól fél, hogy ez a fegyver egyszer még ellenünk is fordulhat. Nem fogadhatja el a javaslatot, mert igaza van Thalynek, hogy nem egyéb ez, mint egy titkos kvótá-emelés. (Helyeslés balról.) Ennek a közös költség terhén kellett volna létesülni, de hát a kvótát sem bírták felemelni s most csinálnak honvéd nevelő és tisztképző intézetet a közös hadseregnek. A törvényjavaslatban ki kell mondani, hogy ne léphessenek át a honvéd nevelő intézetekben képzett tisztek a közös hadseregbe. (Igaz, ugy van.) Attól fél, hogy a honvédséget is elfogják németesíteni. A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Hosszantartó éljenzés balról.)

Horváth Ádám: Elfogadták volna a javaslatot, ha az a szerencsétlen 4-ik paragrafus nem került volna bele a javaslatba. Szerinte a közös hadsereg szállító intézete lesz ez a honvéd tisztképző intézet. Ehhez a javaslatához, a mely a függetlenségi párt programjának nem felel meg, nem járulhat hozzá. (Helyeslés balról.)

Báró Fejérváry Géza: Üdvözlő és köszönettel fogadja Bolgár Ferenc megjegyzéseit s mivel pártja nevében is tette, még becsesebb előtte. Az apaságot Apponyinak tulajdonítják a felszólalók, de míg azok, a kik e tekintetben joggal felszólalhatnak, nem viadikálják maguknak az apaságot, addig ő nem tartja szükségesnek azt, hogy válaszoljon. Thalyval foglal-

kozik ezután. Azt mondja, hogy Thaly az egyetlen helyes indokot elfelejtette megmondani, hogy t. i. a kormány jól be hegedült az ellenzéknek a választások alkalmával. (Nagy derűlttség.) Őt az indokolásban előadott nyomásokon kívül nem vezette semmi más indok arra, hogy a javaslatot benyújtsa. Azt mondja a képviselő ur, hogy a bécsi lapok örülni fognak a germanizációnak, a mely a javaslat életbeléptetése folytán lábra kap. Azt hiszi, hogy a képviselő ur a Reichswähre ezélez, ő kijelenti, hogy az igazság valahol a függetlenségi párt és a Reichswähr között van. Tiltakozik Barabásnak az ellen a megjegyzése ellen, hogy a közös hadsereg a honvédséget germanizálná. Ezt a vádat ő mereven visszautasítja. (Zajos helyeslés jobbról.) Tóth János követeli az alapító levelek bemutatását. Engedelmet kér, de ehhez senkinek semmi köze; majd elvégzi ő a dolgát az alapítókkal. (Zajos helyeslés jobbról.) Barabás Bélával polemizál ezután s kijelenti, hogy ő a mit az ország érdekében szükségesnek tart, azt mindig a Ház és ő Felsége elé terjeszti. (Helyeslés jobbról.) A mit ő mond, azt semmiféle prókatori csalafirtassággal (Derűlttség) nem mondja, hanem egyszerűen, őszintén teszi. Az ő egyéni meggyőződése az, hogy a katonai pályánál szebb és magasabb pályára nincs. Mivel a tulajdonról jogos és indokolt felszólalás nem történt, kéri a javaslat elfogadását. (Éljenzés jobbról, hoch, hoch balról.)

Barabás Béla: Személyes kérdésben kér szót. A miniszter őt nem értette meg. Igaz ugyan, hogy a közös hadsereg hazafiságában nem bizik s a visszautasítást el is fogadja e tekintetben; de a honvédségre nézve nem nyilatkozott úgy, mint azt neki a miniszter impuálta. A miniszter kétségbe vonja azt, hogy ő katona lett volna. Elmond erre vonatkozólag néhány epizódot s a saját tapasztalata alapján állítja, hogy a közös hadsereg nem ismer királyt, csak császárt. Ezért nem fogadja el a miniszter visszautasítását. (Helyeslés balról.)

Münnich Aurél előadó: Polemizál az eddigi szónokokkal s a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Aszóth János: Félreértett szavai megmagyarázására kér szót. Az előadó rossz néven vette, hogy a quinquikról beszélt. Ha az előadó azt mondja, hogy szegénységi bizonyítványt állítottak ki azok magukról, akik a javaslat ellen beszéltek, úgy nekik is joguk van a quinquikhez hasonlítani azokat, akik a kormányt e javaslat alkalmából üdvözlöttek.

Elnök: Szavazás alá bocsátja a javaslatot.

A Ház többsége a javaslatot általánosságban elfogadja.

— Ne morogjék kee közbe, ha én beszilek förmedt rá dühösen a kisegített bíró, mivel én is azt akartam mondani!

— Ugy van! Ebben maradjunk! Eljen 48! Le a végrehajtókkal, — zugták morogták össze-vissza.

— Nótárius uram! vögye tollba szölt Pöce.

— Mit? kérdé bámulva Potya.

— A mit határozunk! szölt büszkén a bíró. Potya megvakarta a fejét, leült és irt, felállt és olvasá:

Jegyzőköny, mely felfevődött Kopaszfalván anno 1895. őszelő hava 13 án.

Amelyben is az oskolaszék aztat, határozván, hogy Szomjas János tanító lész.

Kmft.

Potya Gerzson sk Pötze Istvány
jegyző oskolaszék, bíró.

— Nos kérdé büszkén, jó lesz így.

— Teljesen! zugták.

— En is oda szavallók, ahá a többi, csak aztat surják bele, hogy harangozzék ő kigyelme má ma is, szölt Einnye Jónás a soros.

Miután a pótlékok beszúrták az okiratba, az oskolaszék, a bíró ezen szavára: No, hát de ballagunk! feloszlott.

Szomjas Jánosban úgy látszott, megfelelő embert nyert a Kopaszfalvi népoktatás. Napon-ta ő pálcát nyúlt el a tudnivaló ifjuság há-tán, s a hívek önkénytelenül a kocsmára gondoltak, mikor borizó hangja megrezegette a temp-lom falait, — a harang pedig úgy szölt a ke-

ze alatt, hogy majd ki ugrott a szíve (már hogy örömeben — e vagy bujában azt nem tudhatni).

Potya Gerzsonnál teljesen otthonos volt és bizonyos tekiatélynek is örvendett.

De hátra volt még egy fontos lépés. Az ugyanis, hogy elődje özvegyénél. Ehes Pálné-nál bemutatkozzék, már csak azért is, mert 3 eladó lány várta ezt a fontos lépést.

Egy szép napon tehát kicsipte magát és óriási pipával fölfegyverkezve, elindult hódító útjára.

Mikor az özvegy tanítóék portájára belé-
pett, az egész család kinnt volt az udvaron és egy elvesztet liba fölött fejezte ki hangos vé-
leményét.

De a jeremiáda, mintha elvágta volna oly hirtelen félbe szakadt, mikor megpillantották a nőtlén tanítót.

A boglyas hajadonok visitva menekültek a házba, az özvegy pedig félelmetes módon el-
huzta száját, annak jelül, hogy igen örvend.

S miközben bevezette Szomjast a vendég-
szobába bámulatos nyelvbőséggel elmondta —
egy szuszra — hogy: roppant örvend a sze-
rencsének, meg hogy azt hitték, hogy feljök
sem jön, pedig ugy való, hogy intelligencia így,
faluhelyen összetartson ugy is kevesen vagyunk,
és miként van megelégedve nálunk, hát az is-
koláshoz mit szölv egy-e bizony veszödséges, —
hja a szegény megboldogult is sokat bajlódott
s itt röviden megemlíté, hogy miben halt meg
hogyan és mikor s milyen szép leánya volt a

boldogultnak, mennyire szerették mily jó gaz-
da volt, hogy bizony hagyott is v a l a m i e s k é t
családjára itt fel lettek sorolva a szárnyas
házi állatok óriási mennyiségben, azután hogy
mennyire jó gazdaszony a Teresi, a Malesi meg
az Erzsi, pedig bizony még egy sines 20 esz-
tendős, a fiuk ki erre, ki arra, a Laji gépla-
katos Rimaszombaton, a Náci postát tanul
Szegeden, a Gyuri nyomdász Györött, a leg-
kisebb a Jóska itthon segít a gazdaságban.

Szomjas elsápadt a rettenetes szóáradat
hatása alatt és szótlanul ült le egy székre.

Bejöttek a lányok, merészen befűzve és
szinte a lehetetlenséggel határos cipőkben.

Szomjas sunyi tekintetet vetett reájuk,
melynek hatása alatt azok sorban elpirultak
és lesütötték kék, fekete illetve barna szemüket.

Legalább Teresi pillantott fel s le is ült,
az anya pedig e szelleműs felkiáltással »jaj
a rántásom oda lesz!» kifordult a szobából.

A fiatalok ekként magukra maradtak és
meglehető feszes tartással szorongott kiki a
maga széknén.

Teresi merész tekintete kissé zavarba
hozta Szomjast s hogy zavarát palástolja, pi-
pájára irányítá figyelmét, a melyet — t. i. a pi-
páját — a szalon asztal széléhez ütögetve ki
is üritett.

Zavara erre még nagyobb lett s más hi-
ján az asztalon heverő egyetlen könyvet felra-
gadta és rámereszté szemeit.

A Robinson Crusoe volt.

A részletes tárgyalás során: a czimnél felszólal

Okolicsányi László: Polemizál az előadóval s végül módosítást nyújt be, mely szerint az első szakaszba beletételezzék az, hogy magyar tannyelvű honvédevelő intézetek.

Elnök: Kíván-e még valaki szólani?

Thaly Kálmán: Ha a tuloldalon senki se, akkor én kérek szót. Főntartom azt, hogy eza javaslat ravasz fogalmazásu. Nem a miniszter urra vonatkoztatom ezt, hanem a javaslatra, mely Bécsben készült. Fejtegeti azután, hogy hiszen a Ludovika akadémián képzett tisztek nevelésébe most is be van csempészve a német nyelv, határozott törvényszegéssel (Fejérváry tagadólag int), — nagyon is alapos okunk van tehát nekünk a czimben is világosságot követelni (zajos tetszés a szélsőbalon), annál inkább, mert ez a javaslat ravaszul van fogalmazva. Okolicsányi javaslatát pártolja. (Tetszés a szélsőbalon.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nagyon természetes, hogy amint a közös hadsereg tannyelve a német, ugy a honvédség tannyelve a magyar. De ne téveszték össze a tannyelvet azzal, hogy azt kívánják, hogy az ifjak minden áron tanuljanak valamit. (Zaj balfelől.) Talán csak megengedik, hogy elődeinknek is volt eszük! Pedig ezek is a sokat emlegetett 1808-iki évben megszavazott törvényben kimondták, hogy a növendékeknek idegen nyelvet is kell tanulniok, köztük a németet is. Az, hogy az ifjak németül is tanulnak, csak előnyükre szolgál. De különben a függetlenségi párton ülnek apák, akik neki megköszönték, hogy katonafiakat a német nyelvre megtanították. (Emelt hangon.) Elég nem szép az, hogy komédiát üznek, (Nagy zaj balfelől) hogy privátim megköszönik a német nyelvre tanítást, itt pedig ellene dörögnek. (Nagy zaj balfelől: Ki az? Nevezze meg! Senkise komédiázik.)

Thaly Kálmán: Nagyon sajnósnak tartja azt, hogy bár 90 évvel ezelőtt elhatározták, hogy a magyar hadsereg vezényszavai magyarok legyenek, az még ma sem magyar. (Helyeslés balfelől.) A szakaszt nem fogadja el.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja. A 4-ik szakasznál:

Thaly Kálmán: Mivel ez a párt a közös hadseregnek, sem pénzt, sem ujczokat meg nem szavazott, e szakaszt sem fogadhatja el. Módosítást nyújt be, hogy a szakasz második bekezdése kihagyandó.

Báró Fejérváry Géza a módosítás mellőzését kéri. Nem tartaná helyesnek, hogy a fiatal tiszteknek utját állja, hogy hol akarnak szolgálni. (Helyeslés jobbról.)

Münnich Aurél elfogadásra ajánlja a szakaszt.

A Ház többsége a szakaszt változatlanul elfogadja.

Az 5-ik szakasznál:

Győry Elek: Azt mondta a miniszter ur, hogy voltak ezen az oldalon is apák, akik megköszönték, hogy a Ludovikában németül tanították fiát. Még jobban megköszönték volna azt, ha eltörlette volna a miniszter azokat a tankönyveket, amelyekben arra tanítják a fiaikat, hogy nagy vétséget követ el az, aki a monarchia egysége ellen tör. (Helyeslés balról.) A miniszter szemünkre lobbantotta, hogy ők prókatori csalafartással járnak el. Mit szólna hozzá a miniszter, ha ő meg katonai brutálitásról beszélné. Veszedelemnek tartja, hogy az alapítványok feloszthatók legyenek, mert ez rossz következményekkel járna az alapítványokra nézve. Ebben az értelemben módosítást nyújt be.

Báró Fejérváry Géza: Kéri a javaslat változatlanul elfogadását; mert itt az alapítványokat nem más célra használták fel, mint az alapítók kívánták.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja. A többi szakaszt a Ház változatlanul elfogadja.

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Olay Lajos interpellációja.

1. Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy Budapest fővárosánál a képviselő választók összeírása miként eszközöltetik?

2. Tudja-e, hogy az előjáróságok, legalább az V-ik kerületi, semmi intézkedést nem tett arra nézve, hogy az ott jelentkező választói jogosultsággal bíró polgárok kellő tájékoztatást és értesítést nyerjenek és hogy a választók összeírását tárgyzó fontos hirdetmény az előjáróságnál is kiszegve legyen?

3. Szándékozik-e intézkedni az iránt, hogy a választók összeírása szabályszerűleg és a törvényeknek megfelelőleg eszközöltessék?

Komlóssy Ferencz interpellációja.

Komlóssy Ferencz interpellációjában kérdi, mily stádiumban vannak a Morva folyó szabályozási tervzetek? Mikor kezdik meg?

Indokolásában kiemeli, hogy a Morva melléki községeket a folyó évenként a kiáradásával valóságos elpusztítja.

Az ülés fél kettőkor véget ért

Biharmegye évnegyedes közgyűlésc.

— Első nap. —

Biharvámegye törvényhatósága tegnap délelőtt kezdte meg nyári közgyűlését.

Több rendbeli választás adott némi szint a közgyűlésnek s vonzott be mintegy 100 törvényhatósági tagot a vidékről. Egyebekben gyorsan, itt-ott rövid felszólalások mellett hajtották le az ügyeket.

Elfogadták Hegyesi Márton indítványát s ehhez képest üdvözlő feliratot intéznek az összkormányhoz és a honvédelmi miniszterhez, a magyar katonai iskolák felállítására vonatkozó törvényjavaslatért.

A közgyűlés lefolyása a következő volt.

Bethy László főispán mint elnökön kívül jelen voltak:

Alacs Károly, Balázsházy Bertalan, Balogh Elemér, Biczó János, Bügler Vilmos, ifj. Balogh László, Bodnár Ferencz, Baranyi András, Bereczky Géza, Bereczky Máté, Bleyer Adolf, id. Bika János, Beöthy Pál, Borr Károly, Béreczy Imre, Böhm Ferencz, dr. Bán Gyula, Bige György, Czibenszky Vazul, Cziffra Gerő, Csorvássy István, Dédányi István, Darvay Ferencz, Dávid Gyula, Des Echerolles-Kruspér Károly, és Sándor, Ertsey Dezső, Ertsey Kálmán, Erdélyi Farkas, Ertsey Zsigmond, Flatt Károly, Filip Tódor, Fráter András, Filip Sándor, Faliczky Viktor, dr. Fássy Lajos, Fassie Tódor, Füredy László, Filimon Gyula, Géczy Lajos, Goldis József, Guba József, Gyurkovits Kornél, Gerlán János, Hegyesi Márton, Hranyczky Károly, Jakabfy Lipót, Juricskay Zoltán, Klobusitzky Béla, Király Viktor, báró Königswarter Hermann, Keszthely Zoltán, Kovács Béla, Kékus István, dr. Kiss Döme, dr. Kovács Jenő, Kiss Gyula, Kerekes Gyula, Kacsvinszky Andor, dr. Kajdi József, Kovács Andor, Lovassy Andor, Marjai Péter, Molnár József, Mütter Ferencz, Miskolczy György, Mihucz Péter, Mán Gyula, Miskolczy Ferencz, Marjay Ferencz, dr. Mester Atilla, Nyisztor Alajos, dr. Nemes Imre, Nagy Márton, Örléy Kálmán, Olasz Gyula, Osváth Lajos, Ötvös Béla, Ötvös Gyula, Orosz Gyula, Petrovits Ferencz, Papp Gergely, Radnay Farkas, Reismann Márton, Rednik Gábor, Rác Gábor, Széchenyi Jenő, Szunyogh Péter, Schwartz Ferencz, Schlauch Nándor, Sternthal Arthur, Szibenszky Román, Szász Ágoston, Szűcs Ferencz, Szunyogh Lóránd, Schwartz Jakab, Szathmáry Mihály, Sternberg Lázár, Schwartz Miksa, Szathmáry Sándor, Szunyogh Zsigmond, Szártory Endre, Szikszay Lajos, dr. Tisza István, Tóth Albert, Tarr István, Telegdy József, Tamásfalvy Thury Ignác, Ujházy Antal, Wertheimstein Alfréd, Valner Ödön, Végh

Körösvény.

Kapca Jeremiás (alias Hadas Péter, illetve Szomjas János) trencsényi illetőségű, 32 éves nőtlen, ág. ev. vallású, rovtott multu borbély segéd, váltó és okirat hamisítást követvén el, tartózkodási helyét elhagyva, ismeretlen hollétű. — Kéretnek a közigazgatási és törvényhatóságok őt, feltalálataása esetén letartóztatni és a trencsényi kir. törvényszéknek kiszolgáltatni.

Személyleírás:

Szeme,	} feketék.	Neve: Kapca Jeremiás.
Haja,		Kora: 32 év.
Bajusza		Vallása: ág. ev.
Szakállja		Foglalkozása: borbély.
		Illetőségi helye: Trencsén.

Termete: közép, zömök.

Beszél: magyarul, tótul.

Különös ismertetőjele: bal alkarján tátozált olló.

Trencsén, 1895 december 4.

aláírás.

Szomjas elsáppadt.

— Csak nem gondolod, hebegé, balkarján megigazítva az inget, hogy én és az a — kapczabetyár egy és ugyanazon személyek...

— Dehogy! Isten őrizz! De látod, igazolnod kell magadat. Azért haladék nélkül menj be a városba.

— Igen, igen vágott szavába mohón Szomjas. Ugy is be kell szereznem az oklevelemet. — Így egy füst alatt mindkét dolgot nyélbe ütöm.

— Ugy-ugy. Kocsimat és egy lovat ren-

— Meglehető könyv, jegyzé meg nagylelkűen, magam is olvastam.

— Oh! sipogá Teresi, én oly élvezettel tudom olvasni, szinte átérzem magam is és beleképzelem magam a regénybe.

— Hászén van benne valami, mormogá Szomjas.

A nehezen megindult társalgás itt ismét elakadt.

Künn az utcán a csordás túlkölése hallatszott.

Esteledett.

Szomjas felcizihelődött és búcsuzni kezdett.

De a leányok rajta rontottak.

— Hogyan? Hát csak nem akar így elmenni? Meg sem kóstolja a friss fejes salátát?

De bizony csak itt marad egy kis vacsorára!

Szomjas ezen biztató szóra leült és szabódni kezdett, mely utóbbi szabódásnak a vacsora tartama alatt is több ízben kifejezést adott, miközben megsemmisített két csirkét, illő mennyiségű salátával és italokkal.

Vacsora után Teresi egy narancssárga fakalmányhoz ült és azon jögezimen, hogy zongorázik, borzalmas hamis hang özönt csalt ki a veterán áll-műből.

Szomjas pedig trombita-forma hangján néhány nótával riasztotta meg a környékbeli házörzőket.

Ejfel felé aztán haza ballagott. Az első est tehát sikerültnek volt mondható. S hogy mennyire felejthetetlen volt ennek emléke Szomjas szívében, az onnan is kiviláglik, hogy ettől

kezdve mindennapos vendége volt — természetesen vacsorával kapcsolatosan — az Éhesek romjainak.

* * *

Rövid 2 hónap telt el így idylli nyugalomban.

Egy szombat délután aztán jónak látta Szomjas, hogy fontos kijelentést tegyen.

Engedve inkább gyomra, mint szíve sugallatának felkereste Teresit — ki éppen libát tömött — és levallotta, hogy szereti és a szint kapóra megjelent Éhesnétől megis kérte leányát.

Teresi e nagy horderejű nyilatkozatra szívéhez kapott, halkan felsikoltott és — agyonnyomta a nyomorult libát.

Eh, de ki törődött most egy libával?

Hatalmas vacsora fejezte be nagy a napot.

Teresi, a boldog menyasszony alig nyult étel-féléhez, annál inkább azonban Szomjas.

Megevett egy libát, 18 drb. túrós rétest és hogy mennyi berral nyomtatta le ezt az étel adagot, azt maga se tudta.

Csak az volt világos előtte, mikor felébredt vacsora után, hát már akkor másnap dél volt.

Éppen a másik oldalára akart fordulni, hogy tovább folytassa az édes álmódozást, mikor belépett a szobába Potya, a jegyző egy hivatalos iratot lobogtatva kezében.

— Pajtás! kiáltá izgatottan, hallgass ide; azt mondja, hogy:

József, Vidovich György, Zathureczky István, Zakar István.

A megnyitó után felolvasták az alispán jelentését, melyből közöljük a következőket:

Az alispán jelentése.

Az alispán jelentése ezuttal Biharmegye állapotáról nagyon fontos tényeket közöl. A rendes adatok a következők:

A közbiztonság általában jónak mondható, az egészségügyi állapot azonban kedvezőtlenebb volt az elmúlt negyedben, mint a megelőzőben. A hivatalos orvosok 10.298 beteget gyógykezelték, tehát 374-el többet, mint az első negyedben. A hevenyfertőző kórok közül a kanyaró megszűnt, a fültömrigylob ujjában fellépett.

A múlt évnegyedben az állategészségügy némi visszaesést mutat, a mennyiben néhány járásban a sertésvész ismét mutatkozni kezd; így a belényesi járásban is több helyen; bár csak szórványosan, de újból fellépett a vész a nagyszalontai járásban Szalontán, Tamásdán, Kötgyánban, a tenkei járásban Fekete-Győrösön, a berettyó-ujfalui járásban Váncsodán és a szalárdi járásban Tataroson, P.-Tamásin és Siter völgyen.

Előfordult ezenkívül 1 esetben a lépfene és több esetben a veszettség.

Az iskoláztatás.

Az iskoláztatás általában kielégítő. Csak a központi járás némely községében a gör. kel. hitfelekezetiüknél szünetel az oktatás, de az intézkedések a hiányzó iskolák létesítése és a szükséges tanerők alkalmazása miatt megtették.

A gazdák elveszett reménye.

A jelentés megemlíti, hogy a múlt negyedben nagy esőzések voltak, melyek a közutakat nagyon megrongálták; de helyreállításuk végett az intézkedések folyamatban vannak.

A vetések állása, sajnos, alig egy-két járás kivételével kedvezőtlennek mondható, sőt több helyen a gazdaközönség szomorú jövőnek néz elébe.

Az abnormis időjárás folytán ugyanis az őszi vetések sok helyen kivesztek, más helyeken a rozsda tette tönkre a termést. A tavasziaknak szánt földterület egy része vetetlen, más része pedig víz alatt áll; így a b.-ujfalui járásban különösen a belvizek rendkívüli módon összegyűltek, a gabonavetést és a kaszá-

delkezéssre bocsájtok, de kocsisom kint van a jégveremben.

— Nem baj! Behajtok én magam is. Holnap reggelre itt is leszek. Hanem te, lennél oly szives néhány forinttal — — — tudod, az oklevélre is bélyeget kell tennem meg — — — Szívesen, elég lesz egy tizes?

— Hogyne! kapott rajta Szomjas. Gyorsan felöltözött, sietve befogott és sebes iramodással odahagyta Kopaszfalvát.

Aztán se másnap, sem harmadnap nem tért vissza, hanem jött helyette két csendőr, a kik erősen keresték Szomjas, alias Kapczát.

Ekkor sült ki, hogy mért sietett Szomjas annyira a mezővárosba okleveléért és mért tünt el örökre a Kopaszfalvi társadalom színpadáról.

Éhesné et comp. Tercsi, mikor a szörnyű ujságot meghalották, egymásra ajultak.

— Óh! szólt felocsudva Éhesné Potyához, és én egy szekér baromfit fölöttem a gyalázatossal.

Az én szép baromfiam, sóvá váljék a gyomrában minden falat!

— De vitriollá kezében az a tiz forintos, amit én — számár — a kocsival és lóval ennek a gazembernek adtam! fejezte be a halotti bucsuztatót Potya Gerzson, a falu pennája.

Tercsi pedig sirt, mint egy jubiláló krodilus.

Azon több reményre szóló könnyzaporból, mely a házasság édes reményét mosta le szíve táblájáról, ime, ide iktatok egy cseppet, mint a történetet berekesztő pontot.

lőkat oly helyen borították víz alá, a melyek a közeli időkben rendszeres művelés alatt állottak, sok terület parlagon hever, különösen a kapás növények szenvedtek sokat.

A dohánytermelés ez ideig jónak mondható. A tavaszi munkálatokat a sok eső rendkívüli mértékben akadályozta.

Ily viszonyok között természetesen az adóbehajtás is nagyon csekély eredmény mutat fel.

Terjed a szocializmus.

A jelentés mint a törvényhatóság területén történt különös eseményt a szocializmus fellépését konstatálja, — a mely a b.-ujfalui és mezőkeresztesi járásokban ütötte fel a fejét különösen a b.-ujfalui járásban Zsáka és Csökmő községekben, a hol a szegényebb munkásnéposztályt népámítók a »Földművelő« című lap terjesztése által megméltatja. A mozgalom elfojtása végett az intézkedések megtették.

A megye a bibornok jubiliáján.

A jelentés megemlíti dr. Schlauch Lőrincz, biboros püspöknek május 1-én tartott jubileumáról, a melyen a megye küldöttségileg üdvözölte a főpapot.

A szomszédos vármegyékkel mindig fennállott barátságos viszonyból kifolyólag a megye egy Dr. Lukács György békési, mint báró Feilitzsch Berthold szabóesi főispán beiktatásán küldöttségileg képviseltette magát és tolmácsolta szerencsekívánatait.

Visszaemlékezés ötven évre.

A jelentés meleg hangon emlékezik meg arról, hogy a bizottságnak egyik közbecsülésben álló tiszteletre méltó tagja: Des Echerolles Kruspér Károly, Tisza Lajos főispáni helytartó által ezelőtt ötven évvel Biharmegye táblaliborjává nevezte ki.

Erről tesz bizonyosságot Biharmegyének 1847 évi június 21-iki közgyűlésének jegyzőkönyve.

»Az alkotmányos idők sokszor derült, de sokszor borult napjaiban — így szól a jelentés — igaz hazafisággal, önzetlen munkálkodással vett részt Des Echerolles Kruspér Károly a közügyek előmozdításában: ott volt ő mindig, hová nemes szíve vonzotta s a hová a kötelesség parancsolta.

Mint számtalan küldöttség és mint egyes szakosztályok tagja, csendben, zajtalanul, de soha nem szünő lelkesedéssel munkálkodott vármegyénk javára.

Az alispán ezért indítványozza, hogy Des Echerolles érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítsék.

Báró Döry elhunyt.

Az elhunyt báró Döry József érdemeit is szépen festi a jelentés. Az alispán indítványozza, hogy báró Döry József emlékét jegyzőkönyvileg megörökítsék, a gyászoló családhoz pedig részvétiratot intézzenek.

Vidovich György felszólalására a bibornok előtt tisztelgők közzé, a történelmi igazság kedvéért Bernáth István nevét is felvették.

Az alispáni jelentést különben egyhangulag vették tudomásul s az összes abban levő indítványokat elfogadták.

A választások.

Ezután következtek a választások.

A kijelölő bizottság, a főispán elnöklete alatt Balázsházy Bertalan, Szabó József, Örley Kálmán, Goldis József, dr. gr. Tisza István és Szász Agoston tagokból alakult meg.

Esetleges szavazás alkalmára szavazatszedőkül kijelöltettek: Vidovich György elnök, Balagh Lajos és Szikszay Lajos tagok, Keszthelyi Zoltán jegyző.

Az árvaszéki helyettes elnöki állásra megválasztott az egyedüli jelölt:

Fráter Kálmán.

Az így megüresedett tanácsvezetői állásra kijelöltettek:

Jerzsák István,

Puskás Lajos,

Udvarhelyi Béla,
Fényes Aurél.

Egyhangulag — felkiáltással — megválasztott:

Jerzsák István.

Ennek helyére I. osztályu ülnökké jelölve lettek:

Dr. Jerzsák Ignác,

Tóth Albert,

Nagy Lajos,

Mózes Imre,

Sinszky Eerencz.

Felkiáltással megválasztott:

Nagy Lajos.

II-od osztályu ülnökké jelöltettek:

Rezey Gusztáv,

Mózes Imre;

megválasztották felkiáltással:

Rezey Gusztávot.

Következett a központi választmányba egy tagnak választása. A törvény értelmében titkos szavazással választottak.

Beadatott összesen 102 szavazat s ebből kapott

Keszthelyi Zoltán 90

Csorvássy Zoltán 12

szavazatot s így Keszthelyi Zoltán választott be a központi választmányba.

A jegyzői nyugdíj igazgató választmányába Hranyczy Károlyt, dr. Wallner Ödönt és Kovács Imre jegyzőt választották be.

*

Elnöklő főispán a választások után a szükséghez képest ifj. dr. Des Echerolles-Kruspér Sándort tiszteletb. aljegyzővé nevezte ki.

*

A számonkérő szék jelentése örvendetes képét nyújtja egy a központi, mint a külső megyei hivatalok tevékenységének. — Tudomásul vették.

A főszámvevőnek a katonai beszállásolási alap, az állategészségügyi-alap a megyei szegény-alap, a mérték hitelési-alap és az ebadópénztár számadásait jóváhagyták.

Elfogadták Nagy-Szalonta és B.-Ujfalu gyámpénztári számadását.

Hegyesi Márton törvényhatósági bizottsági tag indítványozta, hogy a magyar katonai nevelő intézetek felállításáról szóló törvényjavaslatért a kormányt és a honvéd minisztert üdvözöljék. Az indítványt, melyet tegnap egész terjedelmében közöltünk, egyhangulag elfogadták.

A bélfenyéri körjegyző választás ügyében a miniszter új vizsgálatot rendelt el. Ezt megtartották, az eredményhez képest, a fellebbezés elutasításával a választást jóváhagyták.

A miniszter a járásorvosok lakpénz illetményét nem hagyta jóvá. Tudomásul vették.

Éppen így nem engedélyezte a miniszter hogy a községi és körjegyzők nyugdíjjogosultságába a milleniumi év háromszorosan számítottassék.

A siketnémák intézete részére, egy biharmegyei gyermek neveltetésére, évi 120 frtot szavaztak meg a közsükségleti alapról.

Zala vármegye átiratát a kiegyezés tárgyában egyszerűen tudomásul vették, mivel már e tárgyban határozott a márcziusi közgyűlés.

A többi tártörvényhatóság átiratait szintén egyszerűen tudomásul vették.

A nagyváradi felsőbb kereskedelmi iskola céljaira 200 frt segélyt szavaztak meg.

Hosszabb vitát keltett a szarvasmarha, sertés és juh tenyésztéséről alkotott szabályrendelet módosítása. A gazdasági bizottság azt javasolja, hogy egyes községekben, a hol a tejter-

melés kívánja, ne csak a magyar faj, hanem az u. n. piros-tarka faj tenyésztése is engedjék meg.

Dr. Tiszta István azt tartja, hogy a tejtermelésért nem szabad a tenyésztést háttérbe szorítani, hanem egyesíteni kell a két érdeket. Válaszszanak azok a községek a faj között, de az aztán kötelező legyen. Csak ritka esetekben tehessen az alispán kivételt.

Vidovich György ellenzi annak kimondását, hogy piros-tarka, hanem e helyett nyugati faj tenyésztése is megengedhető legyen egyes helyeken.

A többség Tiszta István indítványával fogadta el a szabályrendelet módosítását.

Kigyik község 5% iskolai adójának iskolaépítésre leendő fordítását, mivel az iskola felekezeti lenne, csak kölcsönképpen engedélyezhetik, ha a szükséges okmányokkal kérvényez ez iránt.

Furta községet kötelezik az óvoda felállítására.

Karakas Károly levéltári sortárnoknak fizetését 1898. január 1-től felemelni javasolja az állandó bizottság.

Vidovich György felszólalására a felémelt összeget már most július 1-től folyósítják.

A genyete-margittai utat a községi közlekedési utak sorába felvették.

A megye tulajdonában levő 7 hid vámszedésének házi kezelését jóváhagyták s a vámszedők kinevezésére az alispánt felhatalmazták.

A közkórházi főorvos és osztályorvosok fizetésének felemelésére vonatkozó javaslatot elfogadták.

Cséffán nincsen a járásorvosnak megfelelő lakása s ezért ideiglenesen Szalontára tették át a cséffai járásorvos székhelyét.

Tudomásul vették az alispán jelentését, hogy a belényesi és vaskóhi járás több községében a hólyagos himlő terjedésének meggátolása céljából kényszer-himlőoltást rendelt el.

A Száraz Zsigmond-féle alapítvány oklevélét jóváhagyták s az alapítvány kamatait Kallota y Viktornak adományozták.

A viczinálisok.

Klobusitzky Bélának a tervezett szilágysomlyói margittai helyi érdekű vasút segélyezésére a vármegye már korábban 50,000 frtot szavazott meg. Ez még ez év végéig érvényben marad. Most újabb 50,000 frt segély megszavazását kéri Klobusitzky.

Kellőleg méltányolja a vármegye a tervezett vasút fontosságát, azonban az alap rendelkezésére álló összege oly csekély, hogy csak 20,000 frt újabb segélyt szavazhattak meg.

A paptamási-dernai vasút engedményese Popper István 100.000 frtnyi törzsrészvény jegyzését kéri a megyétől. A közgyűlés tekintve a közúti alap szorult helyzetét, nem teljesítheti a kérelmet.

A rendreutasított képviselőtestület.

Nagyléta képviselőtestülete nincsen jó viszonyban a jegyzővel. A konfliktusok egymást követik. Az első összeütközés a választókerületek beosztása alkalmával keletkezett, a mi miatt a képviselőtestület a székelyhídi szolgabíró eljárása felett rosszaságát fejezte ki.

A közgyűlés ezért a hozott határozatot megsemmisíti, a képviselőtestületet rendreutasítja, a feloszlata miatt pedig a belügyminiszterhez fordul.

A másik nagyléti ügy hasonlatos az előbbihez. A jegyző jogtalanul cementet vásárolt a község számára. A képviselőtestület a tulkapás ellen nem a fölöttes hatósághoz fordult, hanem maga mondott ítéletet a jegyző felett. A közgyűlés ezt a határozatot is megsemmisíti.

A harmadik ügy a nagyléti tűzoltóegyletnek feloszlata. Ezt az egyletet azért oszlatták fel, mert engedély nélkül táncmulatságot rendezett, a mit a község jegyzője jelentett fel.

A képviselőtestület ezért megvetését fejezte ki iránta.

Ezek a határozatok fellebbezés útján kerültek a közgyűlés elé. A legutóbbit is megsemmisítette a közgyűlés és egyszersmind rendreutasítja a képviselőtestületet.

Márjáy Péter kelt védelmére mindhárom ügyben a létaiaknak s védte őket.

Tiszta István gr. erősebben szólott s két-

ségbe vonta a létaiak törvényiszteletét és törvény ismeretét.

*

Nagyszalonta községnek az utcák aszfaltozására vonatkozó határozatát helybenhagyták, míg a község által felvenni szándékolt 240,000 frt kölcsönre vonatkozó határozatát alaki hibák miatt megsemmisítették.

Balogh László mulasztásokkal vádolta Nagyszalonta község jegyzőjét s indítványozta, hogy indítsanak vizsgálatot.

Az indítványt azonban nem fogadták el. Az idő előre haladván s mivel ma ünnep van, a közgyűlést holnap, pénteken folytatják.

A városi pénztár megkárosítása.

— A sárhordásnál elkövetett csalás. —

Vasárnapi cikkünk, a városi pénztár kárára a kavics és sárhordásnál elkövetett nagy csalásról, városszerte nagy érdeklődést keltett. Bár már hosszú idő óta szélteben beszéltek e visszaélést, mégis meglepetést, de egyszersmind általános helyeslést okozott a dolog nyilvánosságára hozatala.

A polgármester, mint irtuk, még szombaton kihallgatta Csepely Zsigmond utkaparót, aki a hamis rovásokat vágta. Mindent tagad; de vele szemben vannak a szekeresek, akiknek nagy része bevallja a nagy csalást.

A vállalkozó: Munk Jakab kocsisainak a vallomása szintén azt erősíti meg, hogy a rovást minden ellenőrzés nélkül kezelték. Ugyanis a kocsisok, akik a vállalkozó szekereivel jártak, azt állítják, hogy az utóbbi években soha nem volt náluk a rovásfának az egyik része, hanem az utkaparónál volt s ők soha sem látták, mennyit rótt reá Csepely Zsigmond.

A polgármester ez ideig csak Csepelyt függesztette fel állásától; a további vizsgálat mutatja meg, hogy kiknek van részük a nagy csalásban. Annyi bizonyos, hogy a vállalkozó, habár tudtán kívül is vett fel jogtalanul pénzt a várostól, a melyet vissza kell fizetnie, ha az összeg valamiképpen megállapítható lesz.

Kihallgatták Beszedits János városi mérnököt, aki a napszámok számláját állította össze. Beszedits mérnök azonban nem volt a felügyelettel megbízva, hanem vasárnap reggel a mérnöki hivatalban az utmester által bemutatott rovásokhoz képest készítette a számlát. Évekre visszamenőleg el vannak téve ugy a rovások, mint a számlák s azok teljesen egyeznek.

De hisz nem is itt történt a csalás, hanem a rovások készítésénél.

Az ellopott összeget hozzávetőleg 30—40 ezer forintba teszik; de a kik utánna jártak a dolognak, sokkal nagyobb összegről beszélnek.

Az a gyanu is erősen tartja magát, hogy az utmesternek volt tudomása a dologról s erre is kifogják terjeszteni a vizsgálatot. Különben már csak az ellenőrzés elmulasztásáért is súlyos vád terheli Deák József utmestert.

Korábban a sárhordás ellenőrzése a gazdasági tanácsos körébe tartozott, természetesen a mérnöki hivatal közbejöttével. Egy idő óta azonban a tanács intézkedése folytán teljesen a mérnöki hivatalon volt az ellenőrzés kötelessége.

Hogy aztán Deák utmester volt a legfőbb ellenőrző közeg, az olyan mulasztás volt, a minek a városi pénztár adta meg busásan az árát.

Különben, mint halljuk, ha a dolog gyorsan és kellő irányban nem tisztázódik, heves interpellációra fog éppen nem kellemes alkalmat adni a közelebbi közgyűlésen.

Azt hisszük azonban, hogy a legszigorubb vizsgálattal mindenki meglehet majd elégedve aki bűnös, elveszi büntetését.

A napszámok ellenőrzésére nézve az ediginél czélszerűbb intézkedéseket léptetnek életbe s erre nézve Ragány János főszámvevő a következő előterjesztést tette:

Tek. Polgármester Ur!

A város utczáin, közterein, általában véve pedig az összes városi munkáknál alkalmazott napszámok részére esedékes munkabérek felszámításának hatályosabb ellenőrzése céljából, tek. polgármester urnak szóbeli felhívása folytán javaslatomat az alábbiakban van szerencsém előterjeszteni:

1. Jóllehet a munkások alkalmazásának mérvét illetően a leghatékonyabb ellenőrzési tényezőt az képezi, hogy azon tisztviselő, illetve a városi mérnöki hivatal azon tagja, aki a végrehajtandó munkákat kijelölésére hivatva van, — a munkákat teljesítése végett szükséges napszámok számáról már a munkákat elrendelése idejében annyira tájékozva legyen, mikép a tényleg felhasznált napszám és az előirányzat között csak jelentéktelen eltérés mérülhessen fel, mindazonáltal szükségesnek tartom és tisztelettel javaslatba is hozom, hogy az illetékesekükhöz tartozó munka közben a város számlájára napibér mellett alkalmazandó munkások létszámáról, — a foganatosítandó munkálatok minőségének és helyének pontos körülírásával ugy a mérnöki hivatal, mint a Rhédey-kerti felügyelőség és a hegybíró is a hegyi utakra nézve pedig a mennyiben ez a telep intéző bizottságának bekérendő véleményvel is találkozni, hetenként előzetesen adjanak részletes jelentést.

Szükséges ez azért is, hogy a teljesítendő munkálatok czélszerű és gazdaságos volta a hatóság részéről előzetesen elbíráható legyen különben pedig, hogy az alkalmazandó munkások száma tek. polgármester ur. a gazdasági tanácsnok, vagy a főszámvevő által időközönként a helyszínén is ellenőrizhető legyen.

A jelentések tek. polgármester urhoz lennének beadandók.

2. Minthogy igen gyakran elkerülhetetlen hogy egyes napokon az előirányzott létszámban napszámok nem alkalmazhatók, valamely helyre kiállított munkások napközben más munkához és más helyre vezényeltetnek; az időjárás miatt a munka egész napon át nem folytatható; — viszont rendkívüli körülmények szükségessé teszik, hogy a heti munkaprogramtól eltérőleg sürgős munkálatokra nagyobb számu munkások alkalmaztassanak; az 1. pontban érintett heti jelentéseken felül szükségesnek tartom és véleményezem, miszerint a tényleg alkalmazott napszámokról neveiknek a munka tartamának és minőségének kitüntetésével, ugy szintén a napközben bekövetkezett minden változásról is naponként és pedig a munkálatok közvetlen felügyeletére kirendelt közegek által ugyancsak tek. polgármester urhoz írásbeli jelentések adassanak.

3. Az ellenőrzésnek e részben is hatékonyabbá tétele érdekéből tiszteletteljesen javaslatba hozom végül, hogy a felszámított munkabérek kifizetése hetenként egyszer és pedig vasárnapokon, vagy szombaton reggel 7 órától kezdve a városi pénztárnál, esetleg az ellenőr által foganatosítottassék.

Nagyvárad, 1897 jan. 14.

Ragány János,
főszámv. ö.

*

Hogy jöttek rá a csalásra.

A város megkárosítására Zanna Ágoston, aki a dolgot feljelentette, miként jött reá évekel ezelőt, erre nézve a következőket küldte be hozzánk:

Az 1893-dik évben, amikor a házam építettem, a kavics hordásra megegyeztem Szeremi Jánossal és Kovács István szomszédommal szekereként 20 krajczárjával mert ennél alább nem akartak kavicsot, hozni. Mondtam nekik, hogy van az hogy 20 krajczáron alól nekem nem akarják a kavicsot hozni, míg a városnak 8—9 és 11. krajczárjával hordják.

Erre azt felelték, hogy szomszéd nem ugy

megy ha magához hordjuk a kavicsot, mert maga ha egyszer viszünk, csak egyet ró.

Ezt még kevésbé vettem figyelembe, hanem mikor a téglát hordták és a falat is raktuk nem győzték elegendő téglát hordani, úgy hogy a munkával még állottunk is, de azért 4 vagy 5 óra tájon délután elmentek a városhoz kavicsot vinni egyszer kétszer vagy háromszor.

Mondtam nekik, hát mit akarnak az elmenéssel látják, hogy nincs téglá.

Ők azt mondták: Zana ur nekünk »muszáj« elmenni, ha csak egyszer vagy kétszer viszünk is, mert, ha valamelyik nap meg nem jelenünk, akkor nem rónak a róvásunkra, de ha csak egyszer viszünk is, egész napra valót rónak.

Igy kezdetem érteni a dolgot.

Mikor aztán a kavics hordásra került volna a sor felszólítottam őket, de egyik sem hozott részemre kavicsot.

Kovács István szomszédomnak mondtam, hogy miként lehet az, hogy a városhoz elküldi a szerkerét kavicsot hordani 9 vagy 11 krajczárért, s három vagy négyszer lépésre veszik, holott én hoztam három vagy négyszer lépésre hozza és 20 krajczárt fizetek.

Azt válaszolta Kovács szomszédom, hogy nem lehet neki én nekem fuvarozni, mert ha többet fizetek is és még ha közelebb hordja is, még sem keres annyit, mint a városnál, mert ha a rovás kezelőnek hetenként fizet 2 forintot 2 frt 50 krajczárt, vagy 3 forintot, akkor mehet a szekér a magam dolgát végezni és mégis csak annyi fuvar kapok, mint aki egész héten át hordja, a kavicsot vagy sarat.

Igy nem hordott nekem az én szomszédom még csak egy szekérral sem, pedig itt tudhatott volna keresni mert Szekeres Ferencz egy szombat délután hozott 22 szekérral és egy félnapra kapott 20 krajczárjával 4 frt 40 krajczárt.

Zana Ágoston.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Junius 17—20. Iparostanoncz munka kiállítás.
- Junius 19. A főgymnázium zárvizsgái.
- Junius 19. A nagyváradi-belényes-vaskóhi vasut évi közgyűlése a vármegyeház kistermében.
- Junius 19—29. A főreáliskola zárvizsgái.
- Junius 20-án. Az iparostanoncziskolák zárvizsgái.
- Junius 22-én Zárvizsgák az »Orsolya zárdá«-ban.
- Junius 23. Borlodon-Prodanovits sajtóper.
- Junius 30. Év végi alapvizsgálatok a jogakadémián.
- Junius 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótárgyalás.
- Julius 4. A »Szigligeti Társaság« matinéje Derecskén.

Urnáp.

Az Úr teste és vérének, a legméltóságosabb oltári szentségnek ünnepe az Urnak, nagy ünnepe mindazoknak, kik tisztelettel viseltetnek Krisztusunk iránt. Az egyház igyekezik is méltó díszszel meg ülni e nagy ünnepet, illó lévén, hogy amit Isten irgalmából bírnak, azt ne sajnálják az ő háza, az ő ünnepe ékességétől.

A fő urnapság a katedrális templomban lesz megtartva, hol a sz. misét és körmenetet a bibornok fogja tartani a legfényesebb segédlettel. Sz. mise alatt sz. beszéd lesz, melyet Dr. Némethy Gyula szemináriumi lelki igazgató fog tartani.

Várad-velenczén szintén ma, ujjvároson pedig régi szokás szerint vasárnap lesz megtartva az ünnepélyes körmenet.

* **Wenkheim Frigyes ezüstlakadalmá.** Magasztos ünnepségnak lesz színhelye e hó 18-án, pénteken az Ó-Kigyósi grófi kastély. U. i. e napon lesz 25 éve annak, hogy gróf Wenkheim Frigyes egybekelt Wenkheim Krisztina grófnővel. Hogy a grófi család méltóképpen készüljön el az ezüst mennyegzőre, felkérték P. Flodung, P. Midlinszky és P. Kubina jézus társasági atyákat, hogy az

Ó-Kigyósi major templomában a majori és a szomszédos plébániabeli hívek részére missiót (lelki sz. gyakorlatok) tartsanak, amelyen az egész grófi család példás buzgósággal vesz részt. A missió már 11-ike óta tart, és pénteken lesz vége, amikor is reggel fog lenni az ezüst mennyegzőt tartó grófi párnak az ünnepies megáldása. A sz. mist és az áldást Szécsenyi Lajos, cz. kanonok, ujkigyósi plébános fogja végezni. A sz. mise után tisztelgések lesznek. Először a család és a rokonság, aztán a grófi pár és a Wenkheim család kegyurasága alatt levő plébániák lelkészei, kik egy díszes albumot fognak átnyújtani, melyben az összes papok és a kegyuri templomok fényképei lesznek. Majd a gazdatisztek küldöttsége tiszteleg és végre a faluk népe. Délben a grófi család nagy ebédet fog adni.

Ezen nevezetes évforduló alkalmából mi is a legőszintébb szívből kívánjuk az Isten bő áldását e derék vallásos és hazafias grófi családra, kik a saját örömmünepük alkalmából nem feledkeznek meg azokról sem, a kik az ő szolgálatokban és környezetükben vannak, hanem a legszebb ajándékot, a lelki megújulást nyújtják nekik z a vallásos buzgóságot igyekeznek bennünk felkelteni és élesíteni.

Igy hamarabb lehet elejét venni a terjedő szocializmusnak.

* **A központi választmány ülése.** Nagyváradi város központi választmánya szombaton június 19-én délután 3 órakor ülést tart a melyen az 1898 évi választók ideiglenes névjegyzékét állapítják meg.

* **Kiállítás a muzeumban.** Minthogy a közönség érdeklődése az érdekes kiállítás iránt remélhetőleg igen nagy leendő s mivel a muzeum városon kívüli fekvése következtében a kora délutáni órákban a közönség nem igen jöhet ki, a muzeum igazgatósága elhatározta, hogy délután 6 óráig nyitva tartja a muzeumot ma, azaz Urnapján, vasárnap és kedden. Megemlítjük még, hogy látható leendő az ajándéktárgyak között a pápa ajándéka is, mely nem egyéb, mint saját mellképe kamea-kivitelben, domborműben, melyet annak idején Frankó Vilmos cz. püspök nagyváradi kanonok hozott Rómából, továbbá egy remek amethyst-olvasó, egy aranytoll, több szép himzés, végre egy gazdag sorozat szebbnél szebb díszoklevelekből, melyek remek aquarell-kivitelű címlapokkal, szebbnél szebb díszkötésekben pompáznak. Megjegyezzük végül, hogy iskolás gyermekek, vagy tanuló ifjak, ha nagyobb számmal pl. 10-en jönnek egyik, vagy másik tanítójuk, vagy tanárjuk vezetése alatt, csak 5—5 krajczárt fizetnek fejenként. Végre még egyszer közöljük a kiállítás idejét:

- Junius 17-én, Urnapján délután 3—6-ig.
- „ 20-án, vasárnap délelőtt 10—1/21-ig.
- „ „ „ délután 3—6-ig.
- „ 23-án, kedden délután 3—6-ig.

* **A felső dernai megyei út.** A megye minden részében kikelnek már a borsos utadó daczára is járhatatlan utak ellen. A felső-dernától Mező-Telegdig vezető utat, többszöri kérelem daczára sem javítja ki a vármegye. A „magyar aszfalt-gyár részvény társaság“ megunt már ezt az ázsiai állapotot, és elhatározta hogy a 40.000 frtnyi költség egy harmad részét készséggel fedezni fogja, csak csináljon már valamit a vármegye is. Ez értelemben, már meg is tették az ajánlatot az alispáni hivatalnak s a legközelebbi közgyűlés egyik érdekes pontját fogja a tárgy képezni.

* **Térzene a „Schalauch parkban“.** Kellemes idő kedvezett a tegnapi térszenének. Nagyszámu és szép közönség volt jelen s élvezettel hallgatták az előadott zene darabokat, melyek precíz betanításért Herneširek Ottó

karmestert illeti meg a dicséret. A közönségnek csupán az a megjegyzése hogy gyakrabban szeretne magyar darabokat hallani.

* **A miniszter erélyes leirata.** Nagyváradi városa 250,000 frtnyi költséggel díszes palotát emelt az állami főreáliskolának. Mikor az épületet átadta az államnak, felmerült a kérdés hogy a vízvezeték és gázberendezést ki készítesse el. A város nem volt hajlandó a 30—40,000 frtra rugó kiadást viselni s így még most siocs kész a berendezés. A vallásügyi miniszter tegnap leiratot intézett a melyben kijelenti hogy a szerződés szerint a főreáliskola természettani szertárába a gáz- és vízvezeték Nagyváradi városa köteles költség berendezni s ezt szünet alatt multhatatlanul foganatosítsa. Elvárja ezt annál inkább a miniszter mert a szerződés ellenére az épület belső berendezését költségeit az állam elvállalta pedig erre is a város lett volna kötelezve.

* **A kommandáns-rét házhelyek.** A nagyváradi l. sz. káptalan álta, a Kommandáns-rétből a Gilányi-sor mentén eladni szándékolt 5 hold terület ügyében a városi mérnöki hivatal nehézségek támasztott. Ez ellen a káptalan beadványt nyújtott be a városhoz, a melyben tiltakozik az eladás ügyébe avatkozás ellen. Mivel a kérdéses területen valószínűleg házakat építenének a leendő tulajdonosok, a városi tanács az ügyet azzal adta ki a szépészeti és közlekedési szakbizottságnak, hogy az építkezési vonalata kérdéses területén állapítsa meg.

* **Jegyő választás.** Folyó hó 15-én volt Szent-Jobb községben a jegyő választás. Nyolcz jelölt volt a meglehetősen jól jövedelmező állásra, kik közül az általános szótöbbséggel bíró két jelölt jöhetett csak számba, ezek Krupka Antal kiskereki jegyő, ki 23. és Pujdos János poklostelki jegyő, ki 17 szavazatot kapott s így Krupka lett megválasztott jegyőnek kinyilvánítva.

* **A rakoncátlan körözs.** A Körözs az utóbbi nagy esőzésektől igen magasra emelkedett s Várad-Velenczén a hegy felőli oldalról a jobb partra csapott át és erősen rombolta a partot. A víz erős fodra megbontotta az államvasutak kőgátját is.

* **A hulláégető kemence kijavitása.** A tavosszal Nagyváradon épített állati hulláégető kemence tudvalevőleg nem vált be, mert az egész környéket eláresztotta büzös füsttel s az égés sok költségbe került. Jakab Jászó kolozsvári állatorvos, a szabadsalom-tulajdonosánka megbízottja kérvénnyel járult a városhoz, a melyben a kijavitásra új határidő kifizését s engedélyt kér.

* **Eladott erdő.** Gr. Zichy Jenő hármegyei, F. Veszár község határában fekvő erdejének kihasználási jogát 360.000 frtért eladta Baiczrdorf és Bizach bécsi fakereskedő cégnek.

* **Uj vegyész tudor.** Penkert Mihály gyógyszerész, ki Nagyváradon végezte iskoláit a napokban a budapesti egyetemen jeles eredménnyel tette le a vegyészeti doktorátust. Egy tudori értekezést is bocsájtott ki Dr. Penkert Mihály, mely méltán kiérdemelte a kritika elismerését.

* **A honvédség éjjeli hadgyakorlata.** A nagyváradi 4-ik honvéd gyalogezred tegnap éjjeli gyakorlatot tartott. Még délután kivonultak Virányi Géza ezredes vezetése alatt s az éjjel volt a nagy csatározás. Az ezred két csapatra oszolva vonult ki s az éjjel találkozáván összeütköztek. A szép gyakorlat után ma egész nap pihenő nap van.

* **Elmaradt bűvész előadás.** Említettük, hogy ma esütörtökön délután a Püspökfürdő gyógytermében valami »szalon bűvész« fog előadást tartani a magasabb művészet köréből, amennyiben a terem menyezeten sétál fejfel függve. Az érdemekben gazdag s piczulákban szegény »művész« előadása azonban elmarad, mert a fürdő derék bérleje: Czegléd Sándor nem engedi ilyen előadásokkal »mulatanni« előkelő közönségét. Nem is volt tudomása a nagyszerű élvezetről, a melylyel

gazdégítani akarta a bűvész babérait. Igen helyesen. A Püspökfürdő nem szorult ilyen kétes értékű méltványokra; a közönségség élvezetet talál a jó nevű fürdő pompás ligeteiben, földjében, éttermében. A művész urnak különben van elég hely a nagy piacon; ott hálásabb közönségre talál.

x Hölgyek figyelmébe! Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán. Végeladást nem rendezek azért az összes raktáron levő divat és vászon cikkekért bármilyen árkban elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérd-mű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel Markovits Mór, partiáru kereskedő.

Viczinális vasut Paptamásiól F.-Dernáig.

Abból az alkalomból, hogy a Popper István budapesti mérnök által Paptamásiól — Felső Dernáig vezetendő viczinális vasut közgazgatási bejárásának tegnapi volt utolsó napja s a tárgyaló bizottság Felső Dernára mint végpontra ért, a vonal tracirozása közben, az engedelményesnek ki egyzersmind a felső-dernai magyar asphalt ipar részvénytársaság főrészevényese és ujjáteremtője továbbá Palla Lajosnak, a társaság ügyésének szíves meghívása folytán a három helybeli napilap képviselői kedden délután kirándultak Felső-Dernára a gyártelep megtekintésére.

A társaság, mely Palla Lajos nagyváradi ügyvéd, Fehér Dezső, a Nagyvárad szerkesztője Halász Lajos Bozók Gyéza hírlapírókból és Sarkady Lajos dr kamarai titkárból állott a délutáni vonattal ért ki Mező-Telegdenre, honnan kocsival mentek az innen 33 kilométerre fekvő Felső-Dernára. A társasághoz Mező-Telegden csatlakozott Tegledy József országgyűlési képviselő is.

A hírlapíróknak személyes tapasztalataik alapján volt alkalmuk meggyőződni ez ut megtevésére alatt arról, hogy milyen állapotban vannak jelenleg a megyei utak.

Sokszor kilométereken át csupa gidres gödrös, kátyus, hepe-hopás az ut, néhol oly vízmosások és földomlások által megszakítva, hogy kocsival abszolúte lehetetlen rajta menni s az ember kénytelen néha félórán át gyalogolni.

A rendes körülmények közt 2 és fél órai kocsizással megtehető ut, ily körülmények közt csaknem 5 és fél óráig tartott.

Este 7 órakor érkezett meg a társaság Felső Dernára, hol ekkor már a bizottság tagjai össze voltak gyűlve. Ott voltak: Popper István engedményes, Dr. Barthos Andor miniszteri titkár, Kallivoda Hugó őrnagy, Groványi Pál kir. főmérnök a földmívelésügyi miniszterium képviselőjében, Lázár Elemér, Berczy Lajos, Márkus Ágost, Ländler Mór főmérnökök, Antoni István, Morvay Tihamér, Kovászna Marcell, Weirschütz János főszolgabírók, Zelenka János szent-jóbbi esperes plébános, Volsák János, a felső-dernai gyár igazgatója, Lestyán Adorján székelyhídi kir. közjegyző stb. stb.

8 órakor nagy vacsorát szervizáltak az igazgató lakásán az előkelő társaságnak, melynek folyama alatt persze a felköszöntők sem hiányoztak. Legelőször Popper István ragadott poharat s a bizottság tagjait, valamint vendégeit éltette. Utánna Dr. Sarkady Lajos, Tegledy József országgyűlési képviselőre, Dr. Barthos Andor min. titkár és Palla Lajos, ez utóbbi igen hangulatteljes toasztban, Popperre, Tegledy József, a nagyváradi hírlapírókért, kik a 16-ára sohasem adtak okot s kik a nagyváradi hírlapirodalmat oly magas fokra emelték, Fehér Dezső — Palla Lajos, Zelenka János esperes-plébános az új vonat vezér fiára, tervezőire és a sikerre, Halász Lajos, Dr. Barthos Andor, Antoni István — Ländler Móron üritették poharaikat.

A társaság a legvidámabb hangulatban a hajnali órákig maradt együtt.

A gyártelep megtekintése.

Szerdán reggel 8 órakor gazdag villásreggeli után a társaság a gyártelep megtekintésére indult.

Igen érdekes és szakavatott magyarázatokkal Popper István mérnök szolgált, ki az egész aszfalt gyárat bemutatta a vendégeknek. A szemlét a társaság ott kezdte, hol a földből alig pár méter mélységből a nyers aszfalt földet bányásszák, ezután az aszfaltkifőző kazánokat és üstöket, a gépházat, a kátrány és gépolaj készítő telepeket, a kovácsműhelyt, a drótkötél pályát s a telep egyéb épületeit szemléltek meg.

Végül egy érdekes meglepetéssel szolgált Popper a társaságnak. Az aszfalt részvénytársaság ugyanis Szilágy és Biharmegye közt elterülő meredek nagy hegységet, mely Derna és Bodonos-Patak közt fekszik, átfuratta, hogy a Bodonos patak mellett lévő barnaszén telepet, honnan az üzemre szükséges kő szenet szállítják, kényelmes összeköttetésbe hozza Dernával.

Az 1900 méter (tehát csaknem 2 kilométer hosszú) alagutttól már csak 261 méter hiányzik, melynek kifurattása után oly gyors összeköttetés fog létre jönni a két fentebbi telep közt, mely a mostani rendes utat csaknem 1 és fél órával megrövidíti.

A furásról alig tud valaki a megyében s így bizonyos tekintetben szenzáció számba ment az alagut megtekintése, mely egyébként a két telep közt létesítendő vasut számára készült. Jelenleg csupán keskeny vágányu vonatot vezet rajta keresztül.

Ezen szemle, valamint a társaság által rendelkezésre bocsátott adatok alapján a társaság minden egyes tagja meggyőződött arról, hogy a tervezett viczinális vasut, mely T-Tamási és Dernát összekötné rendkívüli és szinte elodázhatlan fontossága.

Ugyanis e 33 kilométer hosszú vasut megújítja a mellette fekvő rengeteg erdőséget a hozzáférhetésre, melyeknek letarolása az ottani csaknem éhenhalással küzdő népet évek hosszú során át ellátna kenyérkeresettel s a mellett nemcsak a birtokok árát emelné, de az aszfalt árát is lényegesen leszállítaná, mely tehát még jobban elterjedne mint legkitűnőbb utca burkolási fedanyag.

Összekötné e vasut Biharmegye 3 legnagyobb ipartelepét is a világforgalommal, a megyére nézve igen nagy haszonnal járna tehát létesítése.

A társaság, mely az előzékeny igazgató és Popper kalauzolása mellett 10 órára fejezte be szemlét, tegnap délután tért vissza Nagyváradra.

Ezek után magunk részéről is legmelegebben pártoljuk az új viczinális vasutat már csak humanisztikus szempontból is, mert az számos község lakosságát ha nem is megdagodásra, hanem a jólétre fogja vezetni. Az engedményt azonban anyagi szempontok nem vezérlik, mert igen nagy áldozatába fog kerülni neki magának is a vasut építése.

TANÜGY.

Évzáró vizsgálatok a községi iskolában.

A nagyváradi községi elemi fiu iskolák második osztályaiban az 1896—97. tanév végén a zárvizsgálatok a következő rendben fognak megtartatni:

Június hó 21-én az újvárosi II. osztályban.
Június hó 22-én az olasz-i II. osztályban.
Június hó 23-án a v.-velencei II. oszt.-ban.
A vizsgálatok minden osztályban d. e. 8 órakor kezdődnek.

Ezen vizsgálatok megtartásáról az érdekeit szülőket, gyámokat és tanügybarátait tisztelettel értesitem.

Nagyvárad, 1897. június hó 16.

Nemeskey Andor
v. biz. elnök.

Vizsgálatok a »kedves testvér«-eknél.

A várad-újvárosi Immaculata intézetben tegnap lettek befejezve az évzáró vizsgálatok az elemi és polgári iskolákban.

Mindig örömmel irunk e zárdáról, hol a csekély anyagi erőt oly fényesen pótolja a remek vezetés és igazi hivatás, hogy mindenkinek őszinte tiszteletét és elismerését nyerik

meg a »Kedves testvérek« minden nyilvános szereplésükkel.

Vizsgálatok alatt megmutatták az apácák és növendékek egyaránt, hogy nem csak feltétlenül bájos ünnepeket, de nagyon fényes eredményű vizsgálatokat is tudnak produkálni.

15-én volt az elemi osztályok vizsgálata.

Mi mindent nem tudtak azok az apró elemi iskolás leánykák s mily ügyesen adták elő. Kis kezeccskéik munkája is kedves képet nyújtott s meggyőzően demonstrálta, hogy itt nemcsak tanítanak de tanulnak is.

16-án a polgári osztályok vizsgáltak.

A polgári iskola növendékei még meglepőbbben mutatták ki tudásukat. Nem csak feleleteik voltak kitűnők, de kézimunkájuk is pompás képet nyújtott.

Itt külön meg kell emlékeznünk Gogomán Gizelláról, ki egy miseruhát mellékleteivel készített, mind izlés, mind kivitelre oly remek módon, melyet csak egy fővárosi műteremből várhatunk. Gratulálhatunk tanárnőjének ez eredményhez.

Remekbe dolgoztak még Ronay Mária és Irén (kalotaszegi varottas) Barna Flóra és Olga (bárony festés) Gaóra Sylvia és Ilona (selyem himzés) Gergelyi Ida és Jolán. Huber Ilona és Liszka Beatrix.

Szavallás és tanulásban kitűntek. Reiszner Mária, Horváth Anna, Mikusay Margit (IV.) Fekete Mária, Majercsik Anna, Lánckay Irén, Hlavatschek Anna (III) Gyula Ilona, Ungváry Irén, Kajetan Margit, Huber Ilona, Vlosák Fáni (II). Kovalik Mária, Orosz Erzsébet, Piller Berta, Sulyok Ilona (I) osztályban.

Ismét és ismét meg kell emlékeznünk az ének számokról, melyek igen élvezetet nyújtanak mindig dus eredményeként a sok fáradozásnak.

A kitűnő vezetés mellett, a bennlakó növendékek száma is nagyon felszaporodott. úgy hogy a kellő rend fenntartása miatt elodázhatlan bővíteni kell a zárdát. De miből fogják építeni. Annak bőkezűségéből, akinek gondjára bízott egyház megyében oly áldásosan működnek a »kedves testvérek« mind az iskola, mind a betegápolás terén.

Istenért működnek — Ő legyen jutalmuk.

A főgymnasium hittan vizsgái. A nagyváradi főgymnasiumban mint már említettük kedden értek véget a hittan vizsgálatok, melyek Radnai Farkas kanonok jelenlétében tartattak meg. A vizsgálatok végén Radnai Farkas minden osztályban egy-egy arannyal tüntette ki azt, aki a vallástamból legjobb eredményt mutatott fel, Mártoncsik Lajos hittanár előtt pedig elismerését fejezte ki.

A nagyváradi-újvárosi gör. kath. elemi fiu-iskolában. Az évzáró vizsgálatok június 21 és 22-én fognak megtartatni. Június 21-én a III-ik és IV-ik osztályban június 22-én az I-ső és II-ik osztályban mindkét napon fél 9 órakor kezdődnek. Melyekre az érdekeit szülők és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1297 évi június hó 16-án. Az igazgatóság.

SZÍNHÁZ ES MŰVESZET.

A becsületbíró. Tegnap másodszer került színre Bozsnyák Zoltán sentimentális darabja »A becsületbíró« rendkívül csekély számu közönség előtt. — Az darab a tegnap-hoz hasonló öszevágó előadásban került színre.

Igazságszolgáltatás.

Megszüntetett sajtó ügy. A nagyváradi esküdtszék, tegnapi tüzte ki a Postpischil József ellen Vida Ferencz által indított sajtóperét. Az »Arad és Vidék« című lapban tette közzé Postpischel a szóban forgó közleményt. Vida azonban mivel a tegnapi tárgyaláson meg nem jelent, a törvényszék az ügyet megszüntetettnek nyilvánította. Rövid idő múlva megjött utána a felperes visszavonó irata is.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

47.

Leonora oly jól, hüen ápolta bátyját, a hogy csak tehette valaki kinek valakije nagyon megbetegszik. Nagyon érdekesnek találta, hogy a szolgazemélyzet s Daisy előtt a mártír szerepet játsza nem pedig mintha kötelessége és növendéke gonoszságának áldozata lenne.

Duin kisasszony 9 órakor bejött, hogy Leonorát felváltsa ki nyugodni ment, ő pedig éjfél tájban majd felkölti. A beteg most nyugodtabbnak látszott, a feje kevésbé szédült, mint egész nap, csak a lábáról panaszkodott, az nagyon fájt.

Rövid ellenállás után engedett Leonora, hiszen egész nap talpon volt, sem nem evett sem nem ivott, érezte, hogy ereje kezd elhagyni. Soha sem volt ilyen izgatottsághoz szokva, de meg minden erejét megfeszítette. Különösen a »nyomorult gyermek« iránt érzett gyűlölete készítette hogy talpon legyen.

Miután főhajtással köszönt, elhatározta hogy valamit eszik s a mennyre lehetséges, alszik egy pár órát.

A lakó szobát beteg szobává alakították át, nagy sietséggel összeraktak egy vas ágyat, arra tették a beteget a gázlámpa körül papir ellenzőt akasztottak, hogy a fényt elvegyék erős eczet és éther szag töltötte be a levegőt, az asztalon jégartó állott a borogatás végett, melyet folyton meg kellett ujtani.

Duin kisasszony ide oda járt kelt a szobában, hogy itt ott rendezgessen, vagy hogy ülőhelyét változtassa, épen le akart ülni, mikor az ajtón kopogtattak, egyik szolgáló hívta ki, hogy a háztartásra vonatkozó néhány dolgot beszéljenek meg.

Alig ment ki az ajtón mikor egyik nehéz ablak függöny megmozdult, nyulánk alak csuszott be, indiai öltözékben Daisy lépett be, magasabbnak látszott, mint máskor, mintha csak felnőt lett volna. Elővigyázattal nézett körül, ovatosan ment előre lábujjhegyen, míg közvetlenül az ágy elé ért. Lélekzetét visszatartva nézett mereven a sápadt arcra, mely a jeges ruhák alól alig látszott ki, Vilmos ajkai fájdalmasan húzódtak össze, ha lábaiban nyilalást érzett egész arca eltorzult az irtózatossá fájdalomtól, nyugtalanul mozgatta fejét ide-oda, tompa elnyomott nyögés tört elő a kintől elgyötört melléből.

Mindezt figyelmesen nézte Daisy ajkait harapdálta, hogy hangos zokogásba ki ne törjön, nagy könyesepek folytak arczaian — gyors lélekzése következtében, mely a sírás elfojtásából keletkezett, vagy talán mert nézése titkos ereje következtében Vilmos érezte, hogy valaki áll ágya előtt, kinyitotta szeméit és Daisyra nézett.

A lány felijjedt, el akart menekülni, Vilmos azonban kezét nyujtá feléje:

— Te vagy az Daisy? — szólt — eljöttél hogy megtudd, hogy vagyok?

Ez szép tőled.

Ujabb nyilalás járta át testét, úgy hogy önkénytelenül összehúzódott. A lányka befődte arcát, de nem bírta sokáig.

— Allah! Kassian! — zokogott.

— Így gyermekem! sajnálsz? — kérdé tovább — köszönöm Daisy! Ne sirj! Kis szerencsétlenség az egész.

— Nem! nem! — szólt az erősen rázva fejét — szerencsétlenség! Daisy olyan rossz, Daisy ördög, Daisy nem tudja mit tesz.

— És most bánod Daisy? Légy nyugodt! Holnap jobban leszek. Add ide kezéd jöjj — nem akarod.

— A jó ur nem haragszik? — kérdé lassan előbb, nemde?

— Nem, nem igazán nem! Ha neked nem jól esik.

Hirtelen térdre ereszkedett az ágy előtt, mintha csak apja előtt tettemikor ez szigoruan megbüntette, arcát a takaróba rejtette, mely Vilmos lábaira volt téve, jajgatott: «Ampun ampun, ampun!»

— Igen igen, megbocsátok neked ampun adok neked — felelt Vilmos malaj nyelven most azonban légy nyugodt.

Mindazok behatása alatt, mik az nap történtek ő neki is sajogni kezdett a szive, könyek toltak szemébe, arcát törülgette.

— Szegény uram! — siránkozott, Daisy hibája, ha meghal, Daisy is meghal.

— Nem gyermekem, nem! — szólt Vilmos megindultságát elnyomva — jöjj csak közelebb.

Hallgasd meg a mit mondok. Látod mit okozott haragod, fékezetlen szenvedélyed.

Ha én meghalok, te mindég rám gondolsz és . . .

Tovább nem beszélt annyira meghatották e szavak Daisyt térdén állva meggörnyedt, fejét a vaságyhoz ütögte a lepedőt harapdálta, hogy sírását elfojtsa.

(Folyt. köv.)

T A V I R A T O K

A király mint hadur.

Bruck, jun. 16. (Saját tudósítónk táv.) Ö Felsege ma reggel szemlét tartott a 71. gy.-e. és a 2. landwehr gyalogezred felett. A 2. ezred ö Felsege kívánságára gyakorlatokat végezett. A király mindkét ezred tisztikarának teljes elismerését fejezte ki.

A nagy Széchenyi fia itthon.

Budapest, június 16. (Saját tud. távirata.) Gróf Széchenyi Ödön pasa török tűzöltő főparancsnok ma reggel 8 óra 50 perczkor Győrbe utazott, részt veendő gróf Széchenyi György temetésén. A hazulról elszakadt főur ezuttal meglátogatja a győri plebánost, a ki őt annak idején mostani nejevel megeskette. Tiszteletére a győri pályaudvaron megjelentek az összes főparancsnokok, és ezek nejei gyöngyvirág bokrétát adtak át Széchenyi Ödönnek.

A szíami király körutja

Ischel, június 16. (Saját tud. távirata.) A szíami király holnap teljes kíséretével ide érkezik.

Leczke a kormányzóknak.

Konstantinápoly, június 16. (Saj tud. táv.) A porta utasította a voloi török kormányzót, hogy az általa önhatalmulag kibocsájtott rendeletet, mely a Thessáliából kivándoroltak vagyónának konfiskálásáról szól, azonnal vonja vissza.

Széchenyi basa a királynál.

Budapest, június 16. (Saját tud. távirata.) Széchenyi Ödön basa ma Bécsbe utazott, hol ö Felsege kihallgatáson fogja fogadni.

Tisza István szölt.

Budapest, június 16. (Saját tud. távirata.) Hir szerint Tisza István kijelentette, hogy ha a 16 § tárgyában bármily compromosum jönne létre, a magyar parlamentarismus [megalapítói megfordulnának sirjukban, mert ez azt jelentené, hogy a többség meghátrált a kisebbség előtt.

Hollandiai választások.

Amsterdam, jun. 16. (Saj. tud. táv.) A II. kamarába való képviselőválasztáson megválasztottak eddig: 20 kath., 12 liberálist, 13 orthodox protestánst, 2 történelmi keresztényt, 1 radikálist. 48 pótválasztás lesz.

Véres párbaj.

Budapest június 16. (Saját tud. távirata.) Van der Becke báró és Simonyi Dénes nógrád megyei földbirtokosok ma a Ferencz József

laktanyában a legszigorubb feltételek mellett pisztolypárbajt vívtak.

Az első golyó váltásnál Simonyi hasba lötte a bárót, kit élethalál között vittek egy közeli szállodába.

A párbajra családi ügyek adták az okot.

A párisi merénylet.

Paris, június 16. (Saját tud. távirata.) A Figaró szerint a legutóbbi merénylet már a hetedik a köztársaság elnöke ellen, a a merényletet megelőző napokban is ilyen tartalmu levelet kapott Faure: *Elárultad hazádat, feláldoetad lengyelországot meg kell halnod.*

Porosz miniszterválság.

Berlin, június 16. (Saját tud. távirata.) Miguel pénzügyminiszternek az államinisztérium másodelnökévé és az Kancellár helyettesévé való kinevezése mind valószínűbbé válik. A liberális lapok ezt annak jeléül veszik, hogy a birodalom politikája teljesen agrár-reakciónárius irányt fog venni.

Fenyegetett görög birtokok.

Konstantinápoly, jun. 16. (Saj. tud. táv.) A »Melumas« lap jelentése szerint Edhem pasa proklamációt bocsátott ki, melyben felhívja a thesszáliai nagybirtokosokat, hogy 2 hónapon belül új birtokbizonyítványokat szerezzenek be ellenkező esetben elvesztik birtokaikat.

A bolgár fejedelem Magyarországon.

Szófia, jun. 16. (Saj. tud. táv.) Ferdinánd bolgárd fejedelem, a fejedelemasszony Boris és Cyrill herezegek, valamint Clementina hercegnő ma dél előtt Koburg Fülöp herceg magyarországi birtokára, Szt.-Antalra utaztak, a hol a két herceg nyaralni fog. Ferdinánd fejedelem és Mária Lujza fejedelemasszony ellenben szombaton Londonba utazik az angol királyné jubileumi ünnepéjére.

Baratiéri óhaja.

Róma, jun 16. (Saj. tud. táv.) Baratiéri tábornok azzal a kérelemmel fordult az olasz hadügyminiszterhez, állítsa őt haditörvényszék elé, hogy alkalma legyen arra, hogy a szerencsétlen kimenetelű aduai csata felől magyarázatokkal szolgáljon. Még mindig kétséges, vajjon a hadügyminiszter eleget tehet-e a számkivetésben élő Baratiéri kérelmének.

Nagy tüzvész.

Göteborg, jun. 16. (Saj. tud. táv.) Sandwicken raktáraiban tegnap délután tűz ütött ki. Nagy fa- és heringkészlet égett el. A szomszédos 8 ház a tűz martaléka lett. A tüzet nem lehetett eloltani. Nagy szélvész dühöng.

SZERKESZTŐI POSTA.

Deér Verse még nem üti meg a mi mértékünket, bár több helyen fölesillan a tehetség jele. Gondolatnak s befejezésnek elég jó az utolsó strópha. Azonban egy három stróphas vernél méltán megvárhatjuk, hogy technikája kifogástalan legyen. rimnek: ablakon-ágyon, hosszabb versben se lenne szabad helyet foglalni. A második strópha üteme pedig oly rossz, hogy szinte türehetetlen.

Sugd fölébe annak

A barna kis lánynak . . .

Nem érzi a szerző, hogy »annak a barna kis lánynak« oly szorosan együvé tartozó három szó, hogy azokat fülhasítás nélkül szétválasztani nem lehet.

IPARÜGY.

Iparos tanonc munka kiállítás. Érdekes kiállítás nyílik, meg ma városukban a polgári iskola dísztermében. Amiket az iparos tanoncok remekbe csináltak, azokból a szép tárgyakból rendezett kiállítást az ipartestület előljárósága. Erdemes a megtekintésre, érdemes a pártolásra. A kiállítás ügyében vettük a következő felhívást és értesítést:

Felhívás az iparostanonc munka-kiállítás megtekintésére!

Van szerencsénk a város műpártoló érdemes közönségét tisztelettel értesíteni, miszerint az ipartestület, a szakirányú tanonc iskola tanári karával egyetemesen, az újonnan épült **polgári iskola második emeletének dísztermében** tanonc-munka kiállítást rendez, ennek megtekintésére a város minden rendű és rangú közönségét tisztelettel meghívjuk.

A kiállítás megnyílik **június hó 17-én csütörtökön délelőtt 9 órakor nyitva tartatik 12 óráig délután 3 óráig, ugyan ilyen időközben pénteken, szombaton és vasárnap délután 5 óráig.**

A kiállítás közel 300 ipari kézi művet foglal magában, melyek között meglepő szép és értékes kivitelű tárgyak vannak, minden darab mérsékelt áron megvásárolható.

A kiállított tárgyak 6 csoportban vannak felosztva. I-ső csoport rajzok, II-ik faipari tárgyak, III-ik vas és fém ipar, IV-ik ruházati ipar, V-ik bőripar, VI-ik vegyes iparcikkek.

Ezen tárgyak között igen sok a háztartás szükségletét képező cikkek vannak, azok megvétele által egy a hazai ipar előmozdítása, valamint a szorgalom fejlesztése érvényesül.

A nagyközönség látogatását remélve, azon kérelemmel fordulnak különösen az iparos polgárokhoz, hogy a kiállítást mindnyájan megtekintsék, mert tömeges látogatásuk által meggyőződést szereznek egyik vagy másik tanonc fejlettebb képességéről, és a tanoncok tovább képzésére ez által buzdítólag is hatnak.

A kiállítás megtekintése díj nélkül van, költségbe nem kerül, főcélja a tanoncok munkakedvét fokozni, bennük az ipari munkák ügyes és csinos előállítására feltétlenül szükséges hajlamot felébreszteni, egymás közötti versenyre buzdítani, képességük kimutatására alkalmat szolgáltatni és a kitartó szorgalmat megjutalmazni.

A nagyérdemű közönséget kérjük és figyelemztetjük, hogy ezen kiállítást megtekintésre méltatni szíveskedjék, mert abban annyi hasznos és szükséges ipari munkákat találunk, melyek az országot elárasztott külföldi silány tárgyakat, mit hazai, bár tanonc munkák jóval felülmúlják. Ebből következően azon reményben vagyunk, hogy városunk nagy közönsége saját iparosai készítményeivel fogja jövőben ellátni szükségleteit, miáltal az iparosai megélhetését és boldogulását legjobban mozdítaná elő a kölesönös támogatás erejét izmosítaná.

Kiváló tisztelettel maradtunk

Nagyváradon, 1897 június 16-án,

Jankovich János,
ipartest. főjegyző.

Bertsey György,
ipartest. elnök.

KÖZGAZDASÁG.

A luczerna szárítása.

Hogy mily hasznos és áldásos növény a gazdára nézve a luczerna, ezt úgy hiszem mondanom sem kellene, hiszen eléggé igazolja ezt azon körülmény, miszerint napról-napra mindinkább terjed s a legutolsó földműves is arra törekszik, hogy egy darab luczernával bírjon.

Hanem hát valamint a legszebb fénynek is vannak árnyékai, épp úgy a luczernának is meg van az a természete, ha az ember a feliszáritásánál nem ügyel eléggé, hát a leveleit lehullatja s maga a kopasz szár kerül a szénapadlásra. Már pedig az is bizonyos dolog, hogy nem a szárban, hanem a levelekben van a tápláló erő s így a leveleit lehullatott száraz luczernaszár magában véveédeskeveset ér.

Hogy a levelek a szárításnál le ne peregjenek, első sorban is arra ügyeljünk, hogy ne

kelljen azt gyakran forgatni. Minél többször forgatjuk, annál több levél hull le. Eszerint tehát célszerű a lekaszált luczernát amúgy még zölden szép egyenletesen elrögzögtetni, hogy így a száradás a lehető legnagyobb felületen történhessék.

Igy hagyjuk ezt vagy két napig száradni s csak azután gondolunk megforgatásra. A levelek akkor szoktak legkönnyebben leperegni, a midőn szárazak, azért a megforgatásnak vagy este, vagy reggel harmattal kell megtörténnie, sőt ekkor oly óvatosan mintha akár tojással bännánk. Stájerországban, vagy pedig Bajorországban is olyanféle ágas póznákat és készülékeket dugdosnak a luczernásokon végig melyek hasonlóak a mi tejeskőcsög tartóinkhoz s ezen szárítják akár a luczernát akár a lóherét. S mindez csak abból a czélból történik, hogy ne kelljen azt a forgatással mozgatni, hanem hogy a levegő és meleg minden oldalról érven, amúgy egy helyben megszáradhasson.

Szintugy a gyűjtésnek is nem törékeny, hanem szívós állapotban kora reggel kell megtörténnie, ügyelvén mindig arra, hogy lehetőleg kiméletesen bánjunk el vele.

A jól szárított luczerna igen becses és értékes téli takarmányt ad, a melyet ló és szarvasmarha nemcsak egyaránt kedvel, hanem gazdag táp értékénél fogva, meg is hizik a jószág tőle.

Sajtgyár Mező-Telegdeu. Mező-Teleg ugy látszik rohamosan halad előre Telegdeu József országgyűlési képviselő is, legközelebb egy trappista-sajtgyárat állítat fel. A görár, már ez év szeptember havában forgalomba hozza gyártmányait, melyek a szakértők véleményei szerint, a francia sajtokkal is vetekednek. A sajtok Nagyváradról fognak az ország minden részébe szétküldetni. Már olesóságánál fogva is, bizonyára felfogja a közönség e gyártmányt karolni.

Nagyváradai hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1897. június hó 15-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 7.50 Uj buza 7.30 Kétsz. buza 5.80—5.60 Rozs 5.70—5.50 Árpa 4.30—4.10. Zab 5.20—5.10 Tengeri 4.50 uj 4.30 Borsó 14.—
Lencse 15.00 Bab 7.80. Köleskása 12.00 Burgonya 2.50. 100 kiló Lángliszt 13.10. Zsemlyeliszt 13.30 Fehérkenyér liszt 13.00 Barnakenyér liszt 12.—
széna fuvarral 2.40. Szalma fuvarral 1.50 Szalonna 58.—, 6 kiló zsop-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —04. 1 köbm. bikkfa 3.10, tölgyfa 2.90 cserfa 3.35 100 kiló Marha hus —52, Öntött gyertya —54, Lámpaalaj —50. 1 liter O-bor —50. Uj-bor —40, Pálinka —34, Szilva pálinka—80, Szesz —85. 1 mm. kőso 10.70 nyers fagyú 25.—, olvaszt. fagyú 35.—, szappan 25.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00.—. Egy hektoliter ó-bor 31.00 uj bor. 21.—, mész 1.30, kemény faszén 1.60, puha faszén —, kendermag 7.60 köles 6.00 repeze 12.50, dió 19.—, mogyoró —, aszu szilva 22.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 12, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 9, fog-hagyma 27, bors 1.10, paprika 1.30 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —. frtig, 1 mm. Lóhere —. 1 mm Burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1897. évi június hó 15-ről: Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 300 hltr, árpa 50 hlté zab 50 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 400 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 60 drb, félhizott 80, sovány 100, süldő 120, malacz 250, hizott marha 15, jármás ökör 411 fejős tehén 330, borju 320, bivaly 9, juh és kecske 300 ló 321.

Marha ártáblázat 1897. június hó 8-ról egy pár első rendű jármás ökör 310—355 egy pár másodrendű jármás ökör 220. 280 egy pár harmadrendű jármás ökör 140. 210. 1 pár fejős tehén 110—210. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 63—86 1 drb vágó tehén 150 kgr. 45—64. 1 drb. veres borju 8—14 1 drb. fél éves borju 17—23 1 drb. egy éves borju 24—32. két éves borju 32.—58 1 pár hizott sertés 50, 58. 1 pár fél éves 20. 26

1 pár egy éves sertés 37.45, 1 pár két éves sertés 58, 76. egy drb. jó igás ló 50 95 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 11—15 borjubőr 4.50—6.50, 1 pár lóbor 5.—9.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. június 16-án.

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	—	—	—	123.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.70
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 ^o / _o	—	—	—	123.—
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 ^o / _o	—	—	—	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	—	—	—	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4 ^o / _o	—	—	—	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	—	97.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	—	—	—	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	—	101.75
Osztrák járdék papírban	—	—	—	123.—
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	100.75
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	145.50
Osztrák korona járdék	—	—	—	102.—
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	102.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	123.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	100.75
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	145.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	958.—
20 frakos arany (Napoleonador)	—	—	—	402.—
Német birodalmi márka	—	—	—	366.60
Londoni vista	—	—	—	355.—
Páris vista	—	—	—	952.—
20 márkás arany	—	—	—	58.60

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 45-ik szám.

Bérlet 45-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

Nagyvárad, 1897. évi június 17-én,
az arad-nagyváradai szintársulat által.

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

Délután fél 4 órakor, félhelyárrakkal:

Az ördög üző huszártiszt

Bohózat 3 felvonásban dalokkal. Irta: Blum.
Magyarosította: X. Y. Z.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

Nőemancipáció

Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Szigeti J.
Zenéjét szerette: Serly Lajos.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, 1897. évi június hó 18-án,

Itt először:

A népszínház óriási sikert aratott új operettje.

A kék asszony.

Operette 3 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ajánlkozás.

Egy jó bizonyítványokkal ellátott fiatal ember ajánlkozik uri házhoz inasi vagy ehhez hasonló foglalkozásra.

Czim a kiadóhivatalban.

Alolirott ajánlja legtisztább minőségű

boreczet, eczettel és eczet

készítményeit (ugorkának is legbiztosabb téli eltartására) nagy és kismértékben olcsó árak mellett. Nagyváradon nagy-magyarutczán a görögkatolikus templom melletti házban.

tisztelettel,

190—1—5

Jónas Ferencz.

— Ritka alkalom olcsón vásárolni. —

5000 darab finom nyulszőr kalap minden színben, darabja ezelőtt 4 frt, most csak 1 frt 25.

NÁDOR L. és TÁRSA

cipő és uridivat üzletében Zöldfia-utca

Legnagyobb raktár

férfi- női és gyermek cipőkben

— meglepő olcsó árak. —

Torna cipők fekete és barna színben gumi és bőr talppal deák részére előnyös árban.

Kerékpárosok részére Triko ingek, harisnyák cipők és sapkák nagy választékban raktáron vannak.

A nyári idényre legújabb kalapok, nyakkendők, francia batist satin és selyem ingek, gallérok. Selyem és bőr keztyük. Batist és vászon zsebkendők — harisnyák. Illatszer, pénz és szivartárczák, esőernyők, séta botok stb. a legnagyobb választékban és legjutányosabb árban.

Nádor L. és Társa

uri divat üzletében.

169 7—10

Telefon összeköttetés.

A Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár újvárosi vendéglője

Nagyvárad, Zöldfia-utca, Nagypiacz-tér sarkán.

Kapcsolatban a múlt heti megnyitási jelentéssel van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy több oldalról nyilvánított óhajnak megfelelően, fővárosi mintára a

délelőtti villásreggelize

zóna-árjegyzéket állapítottam meg, úgy hogy a naponta legfrissebben készített

egy adag gulyás 6 és 10 krért

egy adag pörkölt 6 és 10 krért

lesz kapható. — E mellett a sör árak is jutányosak, mert:

egy pohár friss László-sör 8 kr.

egy korsó friss László-sör 12 kr.

Mint már említeni bátorkodtam az általában igen jutányos árak mellett mindenkorra főtörekvésem marad, hogy a n. é. közönségnek ezen külső fényvel berendezett helyiségben *a legizletesebb ételeket és folyton friss eredeti László-sört nemkülönb, tisztán kezelt eredeti borokat* és egyéb italokat a legjutányosabban szolgálhassam ki.

Kiváló öröömre szolgál, hogy ebbeli törekvésem már ezen pár nap alatt is annyra méltányolva lett, mit továbbra is kérve, maradok

188 2—2

alázatos szolgája

Róth Ferencz, bérlő.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírnöves háziaszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fejéremesillapító bedörzölésésként alkalmazták közvényed, oszvánál, tagszaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyákrabban remélték. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegeként árban májdne minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbboltokú utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjelvény nélkül mint nem valódit utassítsa vissza. **RICHTER F. AB. és társa, cs. és kir. udvari szállók. RUDOLSTADT.**

HIRDETMENY.
A Nagyváradi gőzmozdonyu közuti vaspálya részvénytársaság 1897. évi július hó 4-én d. e. 9 órakor Nagyváradon saját üzleti helyiségében (Zöldfa-utca Zsiga-ház I. emelet) **rendkívüli közgyűlést** tart, a melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja.

Tárgysorozat :
 1. Az alapszabályok 18. §-ának megváltoztatása illetve az igazgatósági tagok számának szaporítása.
 2. Lemondott igazgatók és ujonnan felállított igazgatósági tagok helyének választás által leendő betöltése.

3. Esetleg üresedésbe jövő felügyelő-bizottsági állások választása.
 4. Igazgatósági indítvány a vasuti hálózat kibővítése, villamos vasut építése, villamtelep felállítás, az illetékes hatóságokkal szerződések köthetése, szükséges tőke beszerzése és 20,000 frtot meghaladó befektetésnek eszközzése iránt az igazgatóságnak adandó felhatalmazás.*
 Nagyvárad, 1897. június hó 15-én.

Az igazgatóság.

* Mindazon t. részvényesek, kik ezen rendkívüli közgyűlésen részt venni kívánnak felkéretnek hogy részvényeiket alapszerű időben Nagyváradon a társulat pénztáránál, Budapesten a magyar vasuti forgalmi részvénytársaságnál (Bécsi utca 5 sz. a. II. emelet.) és Bécsben Lindheim és Társa cégénél (Gisella-strasse 11.) letéti jegy ellenében letenni sziveskedjenek.

172 4-0
Fontos
 a n. é. gazdaközönségre nézve.

Raffia háncs valódi
 (kertészeti czélokra.)
 25—50—100 kiló vételnél 1 kiló 40 kr
 kevesebb vételnél 1 kiló 44 kr

Raffia háncs brazíliai
 (szőlő kötésre.)
 25—50—104 kiló vételnél 1 kiló 24 kr
 kevesebb vételnél 1 kiló 28 kr

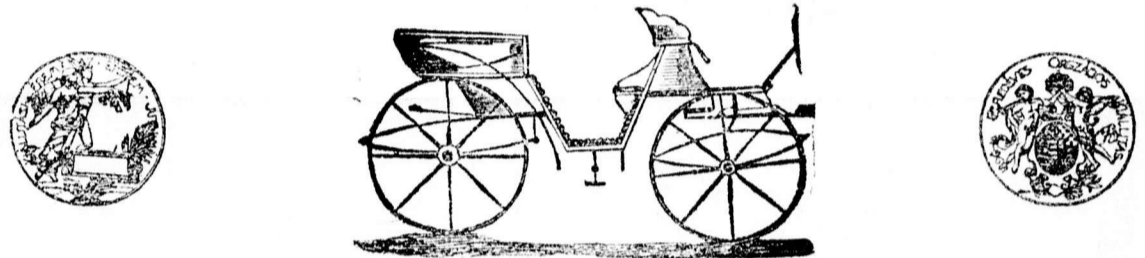
Permetezéshez való cikkek
 (kékkő, vegytiszta rézgálicz.)
 50—100 kiló vételnél . . . 1 kiló 30 kr
 kevesebb vételnél 1 kiló 32 kr

Zöld- vagy vasgálicz.
 50—100 kiló vételnél 1 kiló 5 kr
 kevesebb vételnél 1 kiló 8 kr
 Szóda kristályokban 100 kiló 5 frt — kr
 kevesebb vételnél . . . 1 kiló — frt 6 kr

Továbbá :
 Ragosin gépolaj, cséplő és más gépek kenéséhez,
 hordóvételnél . . . 100 kiló 25 frt 50 kr
 kimérve 1 kiló — frt 28 kr
 Kocsi kenőcs, valódi tiszta uszó kék vagy sárga színű 100 kiló 12 frt.

Kapható: **Janky Antal** kereskedésében, Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Bodánszky Lipót kocsigyára,
 Apáca-utca, (saját ház.)

Előleges jelentés a mostani Urnapi vásár alkalmával.
Nagy kocsikiállítás és kiárusítás.
 Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a **június 21, 22 és 23-án nagyvásár** alkalmából kedvező idő esetén

nagy és fényes kocsikiállítást rendezek **Apáca-utcán végig, hol gyáram van**, mindenféle fedeles és fedetlen szandlauffer gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körösfából erős, csinos munkát mutatok be, melyek megtekintésére a nagyérdemű közönség figyelmét felhívom,
 Gyáramban készült összes **kocsikat mélyen leszállított árban** árusítom el.
 Mivel gyáramban, a kovács-, kerékgyártó-, szatler- és fényező-műhelyek egyesítve vannak, ennél fogva felvállalok minden e szakmába vágó javításokat és átváltoztatásokat a legpontosabban és jutányosan készítek.
 Ezen kedvező alkalmat a t. vevőközönség b. figyelmébe ajánlva maradtam teljes tisztelettel

BODÁNSZKY LIPOT,
 kocsigyáros

A m. kir. sz. osztály-
FIGYELMEZTETÉS.
 sorsjáték ügyében.
 Mint a m. kir. szab. első **osztály**sorsjáték nagyváradi
felelősségteljesítője

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét az iránt felhívni, idejekorán előjegyzés által, magát biztosítani, hogy minden reálfizetés nélkül sorsjegyhez jusson.

A rendkívüli érdeklődés, mely ezen győnyörű tervezettel bíró osztálysorsjátékok iránt már is mutatkozik, ugyanazt az eredményt szülheti, a mint Németségben (a hol évek óta a nagy közönség kedvenc játékát képezi) t. i. hogy a huzás előtt csak magas ártóval lehet sorsjegyhez jutni.

Összesen 100,000 lesz kihocsajta, melyek közül 50,000-re okvetlen nyeremény jut.

A főnyeremény a legkedvezőbb esetben **„Egy millió korona”**

Ezen kívül van számos nagy nyeremény és pedig: 400,000, 200,000, 100,000, 90,000, 80,000, 70,000, 60,000, 50,000 stb. korona értékben és a legkisebb nyeremények is többre pignak a sorsjegyek vétel áránál.

Az első huzásra a következő **eredeti ártókon** kaphatók nála sorsjegyek:

Egy egész eredeti sorsjegy	6 frt — kr.
Egy fél	3 » — »
Egy negyed	1 » 50 »
Egy nyolczad	1 » 75 »

Végül figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, Okulva a multakon szükségletét csakis a helyi piacon beszerezni, ezáltal rendkívül sok kellemelenségtől óvja önmagát a kiserelés, illetve a megújításnál és azonnali kifizetésnél. A huzások minden nevezetesebb **nyeremény után sürgőnyileg leszek értesítve, mely üzletemben nyilvánosan kiragasztva lesz.**

Teljes tisztelettel előjegyzéseket elfogad

KISS DÁNID
 Kétféle sorsjáték főfelárusítója
 a m. kir. sz. osztálysorsjáték nagyváradi főfelárusítója

Viszonyfelárusítók oly árban kaphatnak sorsjegyeket, mint az igazgatóságnál.

Szent László könyvnyomda r. t.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Dusan berendezett könyvnyomdánk *jutányos árak mellett* elvállal és készít *izléses kivitelben*

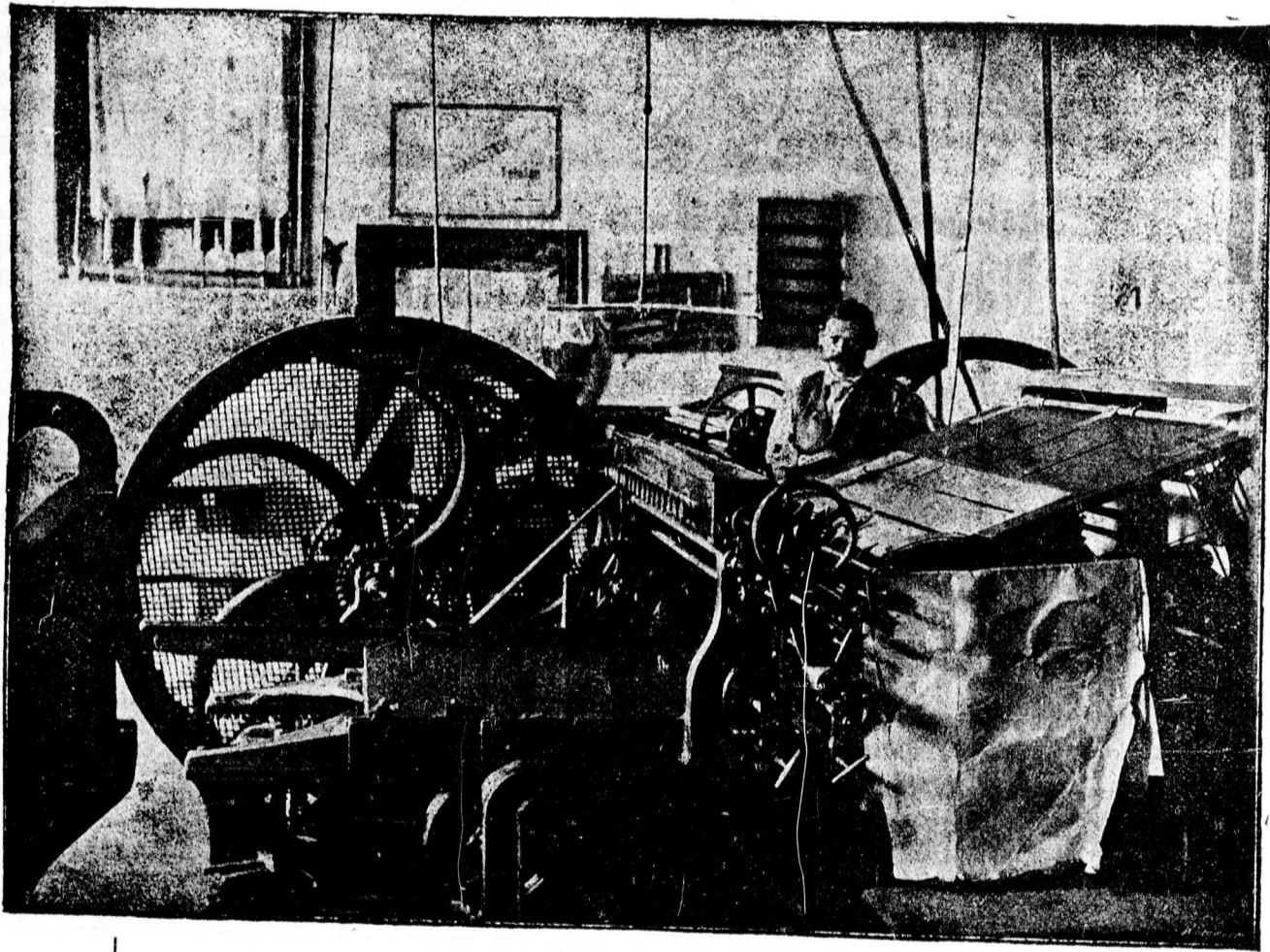
— szinnyomással —

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT

tetszés szerinti szöveggel

— **o l e s o b b a n m i n t b á r h o l.** —

Nyomdai gépterem.

Műintézetünket rövid fennállása óta azon megtisztelő kitüntetés érte, hogy országos hírnevű emberek meglátogatták. Nagyszabású kiadványainkról elismerőleg nyilatkoztak. Több nagy mű került ki nyomdánkából, melyek országos hírnevű szakértők által megbíráltattak, ezen urak kifejezést adva annak, hogy a **vidéki nyomda-iparnak** becsületet vivott ki czélszerűen berendezett **könyvnyomdánk**. Nem kiméltünk áldozatot s joggal elmondhatjuk: ilyen berendezett nyomdával nem dicsekedhetik a vidék. Legkitünőbb szerkezetű **gyorssajtók**, melyek gázmotórikus hajtással vannak felszerelve.

Betű többféle válfaja található, melyekről mintakönyvvel készséggel szolgálunk t. megrendelőinknek,

Kiváló tisztelettel

az üzletvezetőség.

MŰVEK,
FOLYÓIRATOK,
HIRLAPOK,
VONALZATOK,
GAZDASÁGI
NYOMTATVÁNYOK,
EGYHÁZI,
KÖZSÉGI
ÉS EGYÉB
HIVATALOS
NYOMTATVÁNYOK,
KÖRLEVELEK,
LEVÉLBORITÉKOK,
LEVÉLFEJEK,
SZÁMLÁK,
BÁLI MEGHÍVÓK,
TÁNCZRENDEK, ÉTLAPOK,
NAPTÁRAK,
PALACZKFELIRATOK,
NÉVJEGYEK,
GYÁSZLAPOK,
STB., A
NYOMDAI SZAKBA
VÁGO
NYOMTATVÁNYOK
KÉSZÍTÉSE.